

HAYVAN SAĞLIĞI VE ZABITASI KANUNU

Kanun Numarası: 3285

Kabul Tarihi: 08/05/1986

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 16/05/1986

Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 19109

BİRİNCİ KISIM: Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM: Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Hastalıklar

Amaç:

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, hayvanlardan ve hayvan maddelerinden insan ve hayvanlara geçebilen hastalıklardan korunulmasını ve bulaşıcı hayvan hastalıkları ile mücadele edilmesini sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Kanun:

- a) Hayvanların sağlığını korumaya,
- b) Bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye ve bu hususta her türlü tedbirleri almaya,
- c) Ülke içindeki hayvan hareketlerine, hayvan maddelerinin sevkine, hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihracını sağlık açısından düzenlemeye ve muayeneye,

Dair hükümleri kapsar.

Madde 3 - Bu Kanunda:

- a) Bakanlık; Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Hükümet veteriner hekimi; Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca bu Kanunun uygulamasında görevlendirilen veteriner hekimleri,
- c) Hastalıktan şüpheli; açık ve tam olmayan hastalık belirtisi gösteren hayvanları,
- d) Bulaşmadan şüpheli; hastalığın hiçbir belirtisini göstermemekle beraber, hastalığı almış olduğu kabul olunan hayvanları,
- e) Hayvan maddeleri; et, süt, yumurta, bal, deri, yün, yapağı, tiftik, bağırsak, sakatat, tırnak, boynuz, kan, kemik, gübre gibi hayvan maddelerini,

ifade eder.

Madde 4 - Bu Kanun hükümlerine tabi ve ihbarı mecburi hastalıklar Bakanlıkça tespit edilir ve Resmi Gazetede yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM: Sınırlarda Sağlık Zabıtası

Hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihrac yeri

Madde 5 - Yabancı ülkelerle yapılacak her nevi hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihracı Bakanlık ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından müştereken tespit edilen gümrük kapılarından yapılır.

İthal olunacak hayvan ve hayvan maddelerinin muayeneleri

Madde 6 - Yurda kara, su ve hava yollarıyla ithal olunacak hayvan ve hayvan maddelerinin sağlıklı olduğuna ve menşelerinde hastalık bulunmadığına dair resmi veteriner hekim tarafından çıkış yerinde verilmiş menşe ve sağlık raporlarının ibrazı şarttır.

Yurda ithal olunacak hayvanların sağlık durumuna dair ilk muayeneleri kapı ve limanlarda; kara, su ve hava taşıt araçları içinde son muayeneleri ise gümrük kapılarında gösterilecek yerlerde hükümet veteriner hekimi tarafından yapılır. Hastalık bulunmadığı anlaşıldıktan sonra ithaline izin verilir. Hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanlar ile hastalık amili taşıyan ve bulaşmadan şüpheli hayvan maddeleri reddolunur.

Hayvan maddelerinin muayenesi ve muayene sonucuna ait işlem bunların tahaffuzhane ve gümrük ambarlarına taşınmasından sonra yapılır; hastalık bulunmadığı takdirde ithaline izin verilir.

Menşe ve veteriner sağlık raporlarının tanzim şekline ait hususlar yönetmelikle belirlenir.

Madde 7 - Bu Kanunun 5 inci maddesine göre tespit edilen gümrük kapılarına, menşe ülkeden veteriner sağlık raporu olmadan getirilen hayvan ve hayvan maddeleri ile herhangi bir bulaşık hastalıklı hayvan reddolunur.

Tespit edilen gümrük kapılarına veteriner sağlık raporu olmadan getirilen ve reddi mümkün olmayan hayvanlardan hastalıklı ve hastalıktan şüpheli görülenler hakkında bu Kanunun 34 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Tespit edilen gümrük kapılarına veteriner sağlık raporu olmadan getirilen ve reddi mümkün olmayan hastalık belirtisi göstermeyen hayvanlar sahibi hesabına 21 gün karantinaya alınır. Karantina sonunda sağlam bulunanların ithaline müsaade edilir. Hastalıklı bulunanlar hakkında bu Kanunun 34 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Tespit edilen gümrük kapılarına veteriner sağlık raporu olmadan getirilen ve reddi mümkün olmayan hayvan maddeleri karantinaya alınarak muayeneye tabi tutulur. Muayene sonucunda hastalık taşımadığı anlaşılanların ithaline izin verilir. Hastalık taşıyanlar tazminatsız olarak imha edilir.

(Değişik fıkra: 19/04/2001 - 4648/1. md.)(*) Kaçak olarak yurda girdiği tespit edilen hayvan ve hayvan maddelerinden Hükümet veteriner hekimi tarafından sağlıklı olduğu tespit edilenler usulüne uygun olarak satılmak üzere Maliye Bakanlığının ilgili mahalli teşkilatına teslim olunur. Hükümet veteriner hekimi tarafından hastalıklı olduğu tespit edilenler ise tazminatsız olarak imha edilir.

(Değişik fıkra: 19/04/2001 - 4648/1. md.)(*) Yabancı bir ülkede hayvan hastalığı çıkması durumunda, hastalığın türüne göre, bu ülkenin tamamından veya bir bölgesinden bulaşmaya

vasıta olabilecek canlı hayvanlar ile hayvan maddelerinin ithalatı, transit geçişi Bakanlıkça yasaklanabilir. İthalat yasağının kapsamı yabancı ülkedeki hayvan hastalığının seyrine göre daraltılabilir veya genişletilebilir. İthalat ve transit yasağının konulmasında Uluslararası Salgın Hastalıklar Ofisinin hastalık bildirim bültenleri veya yabancı ülke dış temsilciliklerimizin hastalık bildirimleri esas alınır.

NOT : (*) 19/04/2001 tarihinde kabul edilen ve 26/04/2001 tarih ve 24384 sayılı R.G.'de yayımlanan 4648 sayılı Kanunun 1. maddesi ile değiştirilen 4. ve 5. fıkra için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 19/04/2001 tarihinde kabul edilen ve 26/04/2001 tarih ve 24384 sayılı R.G.'de yayımlanan 4648 sayılı Kanunun 1. maddesi ile değiştirilen 4. ve 5. fıkralar:

- Tespit edilen gümrük kapıları dışında, hududun herhangi bir yerinden veteriner sağlık raporu ile veya veteriner sağlık raporu olmadan yurda sokulan hayvanlar ve hayvan maddeleri buldukları yerde mahalli mahkeme kararı ile müsadere edilerek karantinaya alınır.

Karantina sonunda hasta hayvanlar hakkında bu Kanunun 34 üncü maddesi hükümleri uygulanır. Sağlam bulunan hayvanlar ise usulüne uygun olarak satılmak üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığının ilgili mahalli teşkilatına teslim olunur. Hastalık amilini taşıyan veya bulaşmadan şüpheli hayvan maddeleri tazminatsız olarak imha edilir. Muayene sonucu hastalık taşımadığı anlaşılan hayvan maddeleri ise usulüne uygun olarak satılmak üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığının ilgili mahalli teşkilatına teslim olunur.

- Hayvan hastalığı bulunan yabancı bir ülkeden bulaşmaya vasıta olabilecek hayvanlar ile hayvan maddelerinin gümrük kapılarından ithali hastalığın nevine göre bütün gümrük kapılarından veya gerekli görülen kısmından yasaklanır. Bu yasaklama hastalığın sönüşü ile karantina süresinin bitiminin bildirilmesinden sonra kaldırılır.

Kapatılmış hudut kapılarından girişlerde yapılacak işlem

Madde 8 - Bulaşık hayvan hastalığı dolayısıyla kapatılmış olan hudutlardan, konulan yasağa rağmen memlekete sokulan hayvanlar veya hayvan maddeleri, düzenlenecek ve hazır bulunanlar tarafından imzalanacak tutanağa istinaden derhal mahalli mahkeme kararı ile müsadere olunur. Müsadere olunan hayvanlarda bulaşık hastalık arazi görülürse bu Kanunun ilgili hükümlerine göre işlem yapılır. Hastalık amilini taşıyan veya bulaşmadan şüpheli hayvan maddeleri hakkında yapılacak işlem yönetmelikte gösterilir.

Hastalık belirtisi göstermeyen diğer hayvanlar karantinaya alınır. Karantina süresini doldurup bulaşık hastalık arazi göstermeyen hayvanlar ile bu hastalıktan salim bulunan hayvan maddeleri usulüne göre satılmak üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığının ilgili mahalli teşkilatına teslim olunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Hastalıkların Çıkışında Haberleşme

Hastalık ihbarı

Madde 9 - Bir yerde hastalık yahut sebebi belli olmayan hayvan ölümleri görülürse bu durumun köylerde hayvan sahipleri, çobanlar, celepçiler, hayvan bakıcıları tarafından köy muhtarlarına; çiftliklerde çiftlik sahiplerine veya kahyalara; bu ihbarı alanlarla gezici sürülerde sürü sahipleri, koruyucuları, çobanları, serbest veteriner hekim veya serbest veteriner sağlık teknisyeni tarafından en yakın köy muhtarına, bulunmadığı takdirde jandarma karakoluna; şehir ve kasabalarda ise belediye başkanlıklarına veya mahallin mülki amirlerine veya Bakanlık ilçe veya il müdürlüğüne veya polis, jandarma veya belediye zabıtasına;

gemilerde kaptana, kaptanlar gümrük idarelerine; trenlerde istasyon idaresine; sınırlarda gümrük idaresine yazılı veya sözlü olarak belge karşılığında bildirilmesi zorunludur. İhbarı alanlar derhal mahallin en büyük mülki amirine haber vermekle yükümlüdür. Hastalığın hüküm sürdüğü bölgelere yakın yerlerde bir hayvanın hastalanması dahi ilgililere haber verilmesini gerektirir.

Silahlı Kuvvetlerle haberleşme

Madde 10 - Silahlı Kuvvetlere ait hayvanlarda çıkan hastalıkların mücadelesi ve hastalığın söndürülmesinde yapılacak işlemler bu Kanunda gösterilen esaslara göre Silahlı Kuvvetlerce yapılır. Hastalığın çıkış şekli ve mahiyeti ile alınan tedbirler mülki makamlara bildirilir.

Komşu ülkelerdeki hastalıkların haber verilmesi

Madde 11 - Sınır boylarında görevli idare ve gümrük memurları ile Silahlı Kuvvetler ve zabıta teşkilatı komşu ülkelerde hüküm süren hastalıklar hakkında alacağı haberleri mahallin en büyük mülki amirine ve mülki amirine ve mülki amirler de en seri şekilde Bakanlığa bildirirler. Yabancı ülkelerde bir salgın hayvan hastalığı çıktığı takdirde o ülkelerde Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına görevli olan bütün memurlar hastalığı bağlı buldukları dış temsilciliklere haber vermekle yükümlüdür. Dış temsilcilikler de en seri şekilde durumu Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile Bakanlığa bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Hastalık Çıkışında Alınacak Genel Tedbirler

Geçici kordon

Madde 12 - Bu Kanunun 9 ve 10 uncu maddesine göre hastalık haberini alan makamlar vakit kaybetmeksizin en yakın Bakanlık ilçe ve il müdürlüğüne bildirir. Veteriner hekim gelinceye kadar mahalli idari makamlar, belediye ve ihtiyar heyetleri tarafından hasta ve sağlam hayvanlar ayrı ayrı muhafaza altına alınarak geçici kordon konulur.

Hastalık yerine gidilmesi

Madde 13 - Hastalık haberini alan hükümet veteriner hekimi en seri vasıta ile hastalık yerine gider. Bu maksat için mülki ve mahalli idare ve zabıta makamları gereken kolaylığı ve yardımı göstermeye mecburdur.

Hastalığa el koyma ve duyurma

Madde 14 - Hastalık çıkan yerde hükümet veteriner hekimi derhal mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonunu toplar. Bu komisyon, hastalığın önlenmesi ve söndürülmesi için, hastalık çıkış kararı düzenler. Bu kararda yazılı tedbirler, komisyon tarafından uygulanır ve hükümet veteriner hekimi tarafından denetlenir. Hayvan sağlık zabıtası komisyonu toplanıncaya kadar hükümet veteriner hekimi gerekli gördüğü tedbirleri almaya yetkilidir.

Alınan tedbirler idare amirleri ve muhtarlar tarafından mahalli vasıtalarla halka ilan ve ilgililere tebliğ edilmekle birlikte civar illere ve Bakanlığa en seri şekilde bildirilir.

Mülki amirin yükümlülüğü

Madde 15 - Hayvan sağlık zabıtası komisyonu kararı gereğince konulan kordon ve karantinanın yürütülmesi ve korunması için gerekli tedbirleri almakla o yerin mülki amiri yükümlüdür. Hastalığın etrafa yayılma tehlikesi ve mahalli zabıta ile korunması mümkün

olmayan hallerde kordonlar Silahlı Kuvvetlerle takviye edilir.

Giriş ve çıkış yasağı

Madde 16 - Hastalıklı, hastalıktan veya bulaşmadan şüpheli hayvanlar ile bunların maddelerinin ve bulaşmaya vasıta olabilecek eşyanın kordon altından veya tecrit edildikleri yerden çıkarılmaları yasaktır. Çıkarıldıklarında müsadere ve tecrit olunur. Aynı hastalığa hassas hayvanların hastalıklı yerlere sokulması yasaktır. Bunlardan sadece kesilmek üzere getirilen kasaplık hayvanların girmelerine izin verilir.

Kordon altından veya tecrit edildikleri yerden çıkarılmasında zaruret olanlar ve alınacak fenni tedbirler yönetmelikte belirtilir.

Biyolojik madde, aşı, serum ve ilaç uygulamaları

Madde 17 - a) Teşhis için kullanılan biyolojik maddelerin uygulaması hükümet veteriner hekimleri veya Bakanlıkça görevlendirilen diğer kamu kuruluşlarındaki veteriner hekimler ile serbest veteriner hekimler tarafından yapılır.

b) Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit edilen hastalıkların çıkışında mücadele ve tedavi amacıyla aşı, serum ve ilaç uygulaması hükümet veteriner hekimleri, Bakanlıkça görevlendirilen diğer kamu kuruluşlarındaki veteriner hekimler, serbest veteriner hekimler ve bunların sorumluluğunda veteriner sağlık teknisyenleri tarafından yapılır.

c) Hastalık tehlikesi görülen yerlerde koruyucu aşılama ve ilaçlamalar, Bakanlığın vereceği program ve emirlere göre hükümet veteriner hekimleri, serbest veteriner hekimler veya hükümet veteriner hekiminin sorumluluğunda veteriner sağlık teknisyenleri tarafından yapılır.

d) Hayvan sahipleri biyolojik madde, aşı, serum ve ilaçların uygulanmasına rıza göstermeye, lüzumlu araç ve kolaylıkları sağlamaya mecburdur.

e) Hayvan sahiplerince bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit olunan hastalıklarla diğer hayvan hastalıklarına karşı veteriner hekim ve veteriner sağlık teknisyeni tarafından hayvanlara uygulanan aşı ve serumlar için Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikte belirtilen esas ve miktarlara göre ücret ödenir.

Hayvanların imhası, tecrit ve dezenfeksiyon

Madde 18 - Hasta veya hastalarla temasta bulunan hayvanlardan öldürülmesi gerekenler zabıta görevlileri tarafından öldürülür, imha edilir ve buna ait bir tutanak düzenlenir.

Bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve maddeler temizlenir ve dezenfekte edilir. Bunlardan temizlenmesi veya dezenfeksiyonu mümkün olmayanlar yakılır. Temizlik işi hükümet veteriner hakiminin gözetimi altında hayvan sahipleri tarafından, dezenfeksiyon ise Bakanlığın ilçe veya il müdürlüklerince yapılır.

Hastalığın çevreye bulaşmasını önlemek için hasta ve hastalıktan şüpheli hayvanların tecritlerine mahsus ahır ve diğer yerler ayrılır. Ölenler veya öldürülenlerin gömülecekleri yerler su, yol veya meskenlerden uzak mahallerde hazırlanır. Bu maksatla belediyeler ve köy ihtiyar heyetleri kendi bölgeleri içinde yukarıdaki şartlar altında tecrithaneler ile hayvan gömülme mahalleri göstermeye mecburdur.

Kordon altında hareket

Madde 19 - Kordon altında bulunan yerlerde hastalığa tutulabilecek hayvanlarla bunların her türlü maddelerinin toplatılması park, pazar, panayır ve sergilere gönderilmesi ve kordon altındaki sürülerin birbiriyle temas ettirilmesi yasaktır.

Kordon içinde kalan park, pazar, panayır, sergi, han, yol, istasyon ve iskeleler gibi hayvanların geçmesine veya toplanmasına elverişli yerler hastalığa hassas hayvanlar ile maddelerine kapatılır.

Bir bölgede hastalık salgın bir hal aldığı zaman o bölgenin iskele, istasyon ve havaalanları ile genel geçiş yolları, hayvan, park, pazar va panayırları hastalığın söndürülmesine kadar aynı hastalığa, hassas hayvanlara kapatılır.

Kordonun kaldırılması

Madde 20 - Kordon altına alınan yerlerde hastalığın ve bulaşma tehlikesinin yok olduğu, temizlik ve dezenfeksiyonların yapıldığı hastalık sönüş raporu ile bildirildikten sonra kordon kaldırılır. Durum valiliğe, valilikçe de Bakanlığa ve civar illere bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: Koruma ve Tedavi Tedbirleri, Yurt İçinde Hayvan ve Hayvan Maddelerinin Nakli ve Ticareti

Koruyucu ve tedavi edici Maddelerin yapım ve kontrolü

Madde 21 - Hayvan hastalıklarına karşı kullanılan aşı, serum ve biyolojik maddeler, Bakanlığın izniyle gerçek ve tüzelkişilere ait enstitü, laboratuvar ve tesislerde imal edilebilir.

Hayvan hastalıklarında kullanılmak amacıyla yurt içinde imal edilen veya Bakanlık izni ile yurt dışından ithal olunan aşı; serum, biyolojik madde ve benzerlerinin kontrolü yönetmelik esaslarına göre Bakanlıkça yapılır ve yaptırılır.

Yapımına ve kullanılmasına ruhsat verilen aşı, serum, kimyasal ve biyolojik maddeler ile veteriner müstahzarlardan yararlı olmadıkları, istenilen şartlarda hazırlanmadıkları, zararlı oldukları ve beyannamesindeki esaslara uyulmadan piyasada satıldıkları tespit edilenlere el konulur. Aynı seri numaralıların kullanma ve satışları Bakanlıkça yasak edilir. Bu Kanununun 52 nci maddesine göre ruhsatları iptal edilenlere aynı isim altında tekrar ruhsat verilmez.

Yurt içinde hayvan ve hayvan maddelerinin nakli

Madde 22 - Zati ihtiyaçlara mahsus veya mahalli pazarlara götürülen hayvan maddeleri hariç, hayvan ve hayvan maddelerinin memleket içinde nakli köylerde muhtar, şehir ve kasabalarda belediyeler tarafından verilecek menşe şahadetnameleri ile yapılır. Menşe şahadetnamesiz veya veteriner sağlık raporu olmadan nakledilecek hayvan ve hayvan maddelerinin nevi, miktarı ve esasları yönetmelikte belirtilir.

İlçelerden, başka il ve ilçelere yapılacak hayvan ve hayvan maddelerinin naklinde, menşesine en yakın yerdeki Bakanlık il veya ilçe müdürlüğüne başvurularak menşe şahadetnamesinin veteriner sağlık raporuna çevrilmesi ve nakliyat sırasında bu raporların bulundurulması mecburidir.

Menşe şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporlarının tanzimi ile ilgili hususlar yönetmelikte belirtilir.

Menşе şahadetnamesiz ve veteriner sağlık raporsuz hayvan ve hayvan maddelerinin nakledilmesi ve bu durumun 23 üncü maddede belirtilen görevliler tarafından tespiti halinde; hayvanlar alıkonularak, hükümet veteriner hekimi tarafından derhal müşahede altına alınır ve hayvanların menşesinde hastalık olup olmadığı araştırılır. Bu araştırmadan bir sonuç alınamaz ve 21 gün sürecek müşahede sonunda hayvanların hastaliksız olduğu anlaşılırsa veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılır. Menşesinde hastalık bulunmadığı anlaşılan hayvan maddelerine de veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılır.

Hastalıklı bulunan hayvan ve hayvan maddeleri hakkında yapılacak işlem yönetmelikte gösterilir.

Veteriner sağlık raporu almak için hayvan ve hayvan maddelerinin sahipleri tarafından il ve ilçe hayvan sağlık zabıtası komisyonlarınca tespit edilmiş olan yerlerin dışında yapılacak muayene istekleri, taşıt araçlarının mal sahiplerince temini suretiyle yerine getirilir.

Görevlilerin yükümlülüğü

Madde 23 - Polis, jandarma, belediye zabıta memurları ile iskele ve liman memurları, köy muhtarları, koruma bekçileri, köy ve mahalle bekçileri görevli buldukları bölgelerde hertürlü hayvan ve hayvan maddelerinin menşе şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporunu aramakla ve menşе şahadetnamesiz veya raporsuz olanları alıkoyarak en yakın mülki idare amirine bildirmekle yükümlüdür.

Hayvan alım ve satımları

Madde 24 - Şehir ve kasabalarda hayvan alım ve satımlarının hayvan park, pazar veya panayırlarında yapılması mecburidir.

Kurbanlık hayvan alım ve satımları bu madde hükmüne tabi değildir.

Teşhir için fuar ve sergilere getirilen hayvanların menşе şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporunun bulunması ve bu yerlerde hayvanların devamlı surette sağlık kontrolü altında tutulması şarttır.

Hayvan panayırlarının açılış zamanı ve süresi için açılışından en az 20 gün önce Bakanlığa bildirerek izin alınır.

Hayvan toplama izni

Madde 25 - Bulaşık hastalık nedeniyle Bakanlıkça hassas bölge ilan edilen yerlerde, mahallin en büyük mülki amirinden izin belgesi alınmadan hayvan toplanması ve nakli yasaktır.

Hayvan sürülerinin hareketi

Madde 26 - Her nevi hayvan sürülerinin yurt içindeki hareketleri Bakanlıkça düzenlenir.

Hayvanla nakliyecilik yapanlar

Madde 27 - Hayvanla nakliyecilik yapanlar mahalli belediyelerden ruhsat almak mecburiyetindedir. Ruhsatnamelerle ilgili hususları yönetmelikte belirtilir.

Hayvanların hastalıklı yerlerden geçirilmesi

Madde 28 - Mahalli hayvan sağlık zabıtası komisyonlarınca hastalıklı olduğu ilan edilen yerlerden o hastalığa hassas hayvanların menşe şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporu olsa bile geçirilmeleri yasaktır. Ancak hastalıklı yerlerden hayvanların özel tertibatlı araçlarla transit olarak geçirilmelerine müsaade edilebilir.

Nakil araçlarının dezenfeksiyonu

Madde 29 - (Ek fıkra: 19/04/2001 - 4648/2. md.) Hayvan nakliyeciliği yapanlar Bakanlığa bildirimde bulunmak, Bakanlıkça belirlenen şartları haiz nakil vasıtaları ile hayvan ve hayvan maddelerini nakletmek mecburiyetindedir.

(Ek fıkra: 19/04/2001 - 4648/2. md.) Hayvan nakliyeciliği yapanlara ait bildirimler ve bunlara verilecek belgeler ile nakil vasıtalarının haiz olacakları şartlar ve nakil şartları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Hayvanları veya hayvan maddelerini nakleden her türlü aracın nakil sonunda sahipleri tarafından temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi mecburidir. Temizlik, dezenfeksiyon ve bunların kontrolü ile ilgili işlemler yönetmelikte belirtilir.(*)

NOT : (*) Daha önce madde metnini oluşturan bu fıkra, 4648 sayılı Kanunun 2. maddesi ile 1. ve 2. fıkra olarak eklenen fıkralar dolayısıyla üçüncü fıkraya dönüşmüştür.

ALTINCI BÖLÜM: Hastalıklarla Mücadele ve Denetim

Mahalli idarelerin yükümlülüğü

Madde 30 - İl özel idareleri ve belediyeler hayvan hastalıkları ile mücadele için mali imkanlarını ve hayvan varlığını gözönüne alarak bütçelerine yeterli miktarda ödenek koymak ve mücadeleye katılmakla yükümlüdür.

Hayvan Sağlığı Danışma Kurulu

Madde 31 - Hayvan hastalıkları ile ilgili hususlarda Bakanlıkça verilen konuları inceleyerek görüş bildirmeye, gerektiğinde veteriner hekimliğin icrasına ilişkin hizmet konuları ile hayvan hareket ve nakillerini düzenleme ve her türlü hayvan maddeleri ile ürünlerinin muayene ve denetimi konularında görüş belirtmek üzere Tarım Orman ve Köyişleri Bakanının veya Müsteşarının başkanlığında Bakanlıkça seçilecek üyelerden oluşan “Hayvan Sağlığı Danışma Kurulu” kurulabilir. Bu kurulun teşkili ile çalışma usul ve esasları, Bakanlık talimatı ile düzenlenir.

Hayvan sağlık zabıtası komisyonları

Madde 32 - İl, ilçe ve köylerde kurulacak hayvan sağlık zabıtası komisyonlarının kuruluş, görev ve çalışma esasları yönetmelikle belirtilir.

Komisyonların aldığı kararların uygulanması ile ilgili hususlar hükümet veteriner hekimlerince denetlenir.

İzin ve denetim

Madde 32/A - (Ek madde: 22/01/2004 - 5074 S.K./1. md.)

Hayvancılık işletmelerinin kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve gıda güvenliği yönünden; ilgili mevzuat kapsamında her türlü izin ve ruhsatlarının verilmesi ile bu işletmelerin kontrol ve denetimleri Bakanlıkça yapılır. Kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve gıda güvenliğine uygun olmayan işletmelere eksikliklerini düzeltmeleri için süre verilerek uyarılır. Gerekli tedbirleri almayanlar faaliyetten men edilirler.

Bu hususlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM: Gıda Olarak Faydalanılacak Hayvanlar ve Hayvansal Kökenli Gıda Maddelerinin Kontrol ve Muayeneleri(*)

NOT : (*) "Kesilecek Hayvanlar ile Etlerin ve Hayvan Maddelerinin Muayeneleri" olan bölüm başlığı, 22/01/2004 kabul tarihli, 29/01/2004 tarih ve 25361 sayılı R.G.de yayımlanan 5074 sayılı Kanunun 2. maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Hayvan kesimi

Madde 33 - Ticari amaçla kasaplık hayvan kesimleri mezbaha, et kombinası veya kapalı hayvan kesim yerlerinde yapılır. Bu yerlere gelecek hayvanların menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu bulunması şarttır. Hayvanlar, kesimden önce ve kesimden sonra veteriner hekim tarafından muayene edilir.

Hayvanların kesim şartları, kesim öncesi ve sonrası muayeneleri ve mecburi kesimlerle ilgili hususlar Bakanlıkça yönetmelikle düzenlenir.

Mezbaha ve kombinalarda kesilecek hayvan ve hayvan maddelerinin muayeneleri veteriner hekimi tarafından yapılır. Mezbaha, et kombinaları ve kesim yerlerinin sağlık şartlarına uygunluğu Bakanlığın denetimine tabidir.

Köylerde zati ihtiyaç ve köy tüketimi için yapılacak kesimler ile kurbanlık hayvanlar bu madde hükümlerine tabi değildir.

(Ek fıkra: 22/01/2004 - 5074 S.K./2. md.) Gıda olarak faydalanılacak hayvanlardan elde edilen ürünlerin halk sağlığına zararlı olmasını engellemek amaçıyla canlı hayvanlar ve hayvansal kökenli gıda maddelerinde kullanımına izin verilmeyen ve/veya belirli seviyelerde bulunmasına izin verilen farmakolojik veya toksikolojik etkiye sahip maddelerin varlığını araştırmak üzere, Bakanlıkça kalıntı izleme planı uygulanır. Bu plan, kalıntı izlenmesine yönelik olarak çiftlikten satış noktası dahil tüm alanlar ile ithalatı yapılan hayvan ve hayvansal ürünlerde yapılacak kontrolleri, alınacak numunelerin analizini ve kalıntı tespitinde yapılacak işlemleri kapsar.

(Ek fıkra: 22/01/2004 - 5074 S.K./2. md.) Yapılan kontrollerde ve/veya analiz sonucunda, canlı hayvanlarda kullanımına izin verilen bir maddenin mevzuatla izin verilen düzeyinin üzerindeki miktarın tespiti durumunda, bu hayvanların kesimine izin verilmez. Tekrarlanan kontrol ve/veya analiz sonucunda kesime uygun bulunan hayvanların kesimine izin verilir.

(Ek fıkra: 22/01/2004 - 5074 S.K./2. md.) Yapılan kontrollerde ve/veya analiz sonucunda canlı hayvanlarda izin verilmeyen bir madde tespiti halinde hayvanlar kasaplık amaçlı kullanılamaz.

(Ek fıkra: 22/01/2004 - 5074 S.K./2. md.) Yapılan kontroller ve/veya analiz sonucunda izin verilmeyen madde veya izin verilen bir maddenin mevzuatla izin verilen düzeyinin üzerindeki

miktarın tespiti durumunda, menşe çiftlikte bunun nedenleri araştırılır, kontrollerin sayısı artırılır ve gerekli kanuni işlem yapılır. Bu tür hayvansal kökenli gıda maddeleri tüketime sunulmaz.

(Ek fıkra: 22/01/2004 - 5074 S.K./2. md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ KISIM: Özel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM: Sınırlarda Sağlık Zabıtası ve Karantina Tedbirleri

Önemli hastalıklarda alınacak tedbirler

Madde 34 - Yabancı ülkelerden yurdumuza gelen ve geri çevrilmesi mümkün olmayan hayvanlarda:

a) Sığır vebası, at vebası, mavidil, domuz vebası, salmonellosis ve tavuk vebası hastalıklarından biri tespit edildiği takdirde, hasta, hastalıktan şüpheli ve bunlarla temas eden hassas hayvanlar tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bu hastalıkların bulaşmasına vasıta olabilecek diğer hayvanların ise, karantina süresi sonunda tazminat verilmeden sahipleri hesabına kestirilerek etlerinin tüketimine ve satışına müsaade olunur.

b) Şap, çiçek, kuduz, şarbon, yanıkara ve uyuz hastalıklardan birine tutulmuş olanlar ile hastalıktan şüpheliler tazminatsız olarak öldürülür ve imha edilir. Bulaşmadan şüpheliler, sahipleri hesabına karantinaya alınarak memleket içinde sağlık zabıtası hükümlerine tabi tutulur.

c) Sığırlarda verem, sığır, koyun, keçi ve domuz brusellozları ile tektırnaklılarda ruam ve durin hastalığı görülenler veya serolojik ve allerjik testlerle bu hastalıkların mevcudiyeti tespit olunanlar tazminatsız öldürülür ve imha edilir.

d) Haber verilmesi ve mücadelesi mecburi hastalıklar arasında ismi geçmediği halde mahiyeti itibariyle salgın niteliğindeki herhangi bir hastalığa tutulduğu tespit edilen hayvanlar hakkında Bakanlıkça gerekli tedbirler alınır.

(a), (b) ve (c) bendlerinde belirtilen hastalıklar dışında kalan hastalıklar için uygulanacak işlemler Bakanlıkça düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM: Yurt İçinde Sağlık Zabıtası ve Karantina Tedbirleri

Şap, sığır vebası, at vebası ve mavidil hastalıklarında alınacak tedbirler

Madde 35 - Yurtiçinde sığır vebası, şap, at vebası, mavidil hastalıklarından birinin çıkışı halinde hastalar ile, hastalıktan ve bulaşmadan şüpheliler Bakanlıkça belirlenecek itlaf, tecrit, aşılama, serumlama veya diğer uygulamalara tabi tutulur.

Kuduz hastalığında alınacak tedbirler

Madde 36 - Kuduz yakalanan hayvan tazminatsız öldürülür ve imha edilir. Kuduz hayvanlar tarafından ısırılan veya kuduzdan şüpheli hayvanlar da tazminatsız öldürülür ve imha edilir, ancak bu hayvanların öldürülmesine sahipleri muvafakat etmezlerse masrafları kendilerine ait olmak üzere müşahade altında tutulabilir.

Kuduz çıkan yerlerde kedi ve köpeklerin, sahipleri tarafından muhafaza altına alınması zorunludur. Sahipsiz ve başıboş kedi ve köpekler şehir ve kasabalarda belediye, köylerde köy ihtiyar heyetleri tarafından tazminatsız öldürülür ve imha edilir. Bu hususta gerektiğinde mahalli zabıttan yardım istenir.

Kuduz hastalığı ile mücadelede ilgili bakanlıklarla yapılacak müşterek çalışma esasları Bakanlıkça tespit edilir.

Tüberküloz, bruselloz ve ruam hastalıklarında alınacak tedbirler

Madde 37 - Sığırlarda tüberküloz ve bruselloza ve tek tırnaklılarda ruama yakalandığı tespit edilen hayvanlar tazminatlı olarak kestirilir, öldürülür veya imha edilir.

Ticari amaçla sütçülük yapan yerlerdeki ineklerin tüberküloz testine, bruselloz yönünden de muayeneye tabi tutulmaları mecburidir.

Madde 38 - İhbarı ve mücadelesi mecburi hastalıkların kordon müddetleri yönetmelikte gösterilir.

Hastalık bölgesine giriş ve çıkış

Madde 39 - Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit edilen hastalıkların çıktığı yerlerde hastalığın gerektirdiği şartlara göre hasta, hastalık ve bulaşmadan şüpheli hayvanlar hakkında gerekli kanuni işlemler yapılmakla beraber, her nevi hayvan, hayvan maddeleri ve bulaşmaya sebep olabilecek kaba yemlerin nakli, karantinanın devamı süresince hastalık bölgesine bulaşmaya duyarlı veya hastalığı taşıyacak diğer hayvanların sokulması yasaktır.

Madde 40 - Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit edilen hastalıklarla sınırlarda ve yurt içinde yapılacak mücadele esasları yönetmelikte belirtilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM: Müşterek Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM: Tazminat

Tazminat verilecek hastalıklar

Madde 41 - (Değişik madde: 27/12/1993-3951/1 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre ruam, sığır tüberkülozu, sığır brusellozu, sığır vebası, at vebası ve şap hastalıklarından dolayı öldürülen veya kestirilen hayvanların sahiplerine, Bakanlık bütçesinden aşağıda belirtilen miktarlarda tazminat verilir.

- a) Ruam hastalığında, hastalığın açık belirtisini göstermesi sebebiyle öldürülen hayvanlar için takdir edilecek kıymetlerin yarısı,
- b) Ruam, sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıklarında, hastalığın açık belirtisini göstermeyip yapılacak testlere göre teşhis konularak öldürülen veya kestirilen hayvanların takdir olunacak kıymetlerinin dörtte üçü,
- c) Sığır vebası ve at vebası hastalıklarında, hastalığın açık belirtisini göstermesi sebebiyle veya laboratuvar muayenesi sonunda teşhis konularak öldürülen hayvanlar için takdir edilecek kıymetlerin tamamı,

d) Şap hastalığında, Bakanlıkça her yıl tespit ve ilan edilen mücadele bölgelerinde hastalığın açık belirtisini gösteren ve laboratuvarda hastalığın varlığı ve tipi tespit edildikten sonra öldürülen veya kestirilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı,

İhbarı zorunlu olan hastalıklardan birine karşı koruma maksadıyla Hükümet veteriner hekimi ve Bakanlıkça görevlendirilen veteriner hekim tarafından yapılan aşı, serum ve ilaç uygulamaları sebebiyle öldükleri otopsi ve laboratuvar muayeneleri ile tespit edilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı ödenir.

Bu maddeye ait uygulama esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

Yukarıdaki hallerde, hayvanların sarf ve tüketimi mümkün olan et, deri ve diğer kısımlarının bedelleri, rayiç bedel üzerinden kıymet takdir edilerek hayvan sahibine bırakılır ve bedeli hak ettiği tazminattan düşülür.

Tazminat verilmeyecek haller

Madde 42 - Resmi kurumlarla belediyelere ait veya sahipleri tarafından hastalıkları haber verilmemiş veya hastalıklı oldukları bilinerek satın alınmış hayvanlarla menşe şahadetnamesiz veya veteriner sağlık raporu olmadan sevk olunan ve ilan edildiği halde aşı ve ilaç tatbik ettirmeyen hayvan sahiplerine tazminat verilmez.

Kıymet takdiri

Madde 43 - 41 inci maddede yazılı hallerde hayvanların kıymet takdiri; biri Kanunun 32 nci maddesi uyarınca kurulan komisyonun, diğeri hayvan sahibinin göstereceği bilirkişi ve hükümet veteriner hekiminin iştirakiyle üç kişilik bir heyet tarafından mahalli rayiç göre yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM: Ceza Hükümleri

Madde 44 - Bu Kanunun 5 inci maddesine göre tespit edilmiş olan gümrük kapılarından başka yerlerden hayvan veya hayvan maddelerini ithal veya ihraç edenler veya transit geçirenler salgın hayvan hastalığı sebebi ile gümrük kapılarından veya hududun tamamından yurda sokulması yasaklanan hayvan veya hayvan maddelerini ithal veya transit geçirenler ile ithal, ihraç ve transit işlemleri nedeniyle karantina veya muayene yerlerine alınmış hayvanlar veya elkonulmuş hayvan maddelerini kaçırınlar, veteriner sağlık raporu olsun veya olmasın fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikiyüz bin liradan iki milyon liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (*)

NOT : (*) 04/11/2004 kabul tarihli, 13/11/2004 tarih ve 25642 sayılı R.G.de yayımlanan 5252 sayılı Kanunun 5. maddesi ile Kanunlardaki "ağır para" cezaları "adli para" cezasına dönüştürülmüştür.

Madde 45 - Bu Kanunun 6 ncı ve 22 nci maddelerinde yazılı menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporlarını sahte olarak düzenleyenler veya gerçek bir menşe şahadetnamesi yahut veteriner sağlık raporu üzerinde tahrifat yapanlar veya bu evrakı bilerek kullananlar ile hayvan veya hayvan maddelerini ihtiva eden vasıta veya kaplara konmuş olan işaret veya damgaları menfaat kastı ile değiştirenler, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde iki aydan sekiz aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Gerçeğe uygun olmayan menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu veren memurlar

ve hastalıklı hayvanlarla hayvan maddeleri için hastalıklı olduklarını bilerek menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu düzenleyen veya veren memurlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde dört aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 46 - Hastalıklı, hastalıktan veya bulaşmadan şüpheli hayvan veya hayvan maddelerini yahut bulaşmaya vasıta olabilecek eşya ve maddeleri her ne suretle olursa olsun kordon altına alınan yerler ile önceden tespit ve ilan edilmiş bulunan yasak bölgeler dışına çıkarılanlar, bu suretle çıkarılmış hayvan veya hayvan maddelerini satanlar, başkalarına devredenler veya bu işlere vasıta olanlar, bu yerlere hayvan veya hayvan maddelerini sokanlar, hayvan veya hayvan maddelerini tecrit veya muhafaza altına alındıkları yerler dışına çıkarılanlar ile öldürülmüş veya imha edilmiş hayvan veya hayvan maddelerini gömüldükleri yerlerden çıkarılanlar iki aydan altı aya kadar hapis ve yüzelli milyon liradan iki milyar liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır.)(*)(**)

Yukarıdaki fıkrada yazılı hayvan veya hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtalarını kullananlar hakkında da ayrı ceza hükümleridir.

NOT : (*) Fıkrada yer alan "otuzbin liradan üçyüz bin liraya" ibaresi, 19/04/2001 tarihinde kabul edilen ve 26/04/2001 tarih ve 24384 sayılı R.G.'de yayımlanan 4648 sayılı Kanunun 3. maddesi ile "yüzelli milyon liradan iki milyar liraya" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) 04/11/2004 kabul tarihli, 13/11/2004 tarih ve 25642 sayılı R.G.de yayımlanan 5252 sayılı Kanunun 5. maddesi ile Kanunlardaki "ağır para" cezaları "adli para" cezasına dönüştürülmüştür.

Madde 47 - (Değişik madde: 19/04/2001 - 4648/4. md.)(*)

Bu Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası ile 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak şartıyla;

- a) Hayvan park, pazar ve panayırlarından başka yerlerde canlı hayvan satanlara ikiyüz elli milyon lira,
- b) 22 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen menşe şahadetnamesiz ve veteriner sağlık raporsuz olup menşei ile menşesinde salgın hastalık olmadığı tespit edilen hayvanları naklederken veya naklettirirken 23 üncü maddede belirtilen görevliler tarafından yakalanan veya ele geçirilen hayvan sahiplerine yedi yüz elli milyon lira,
- c) Menşei tespit edilemeyen veya menşesinde salgın hastalık tespit edilen hayvanlardan 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre alıkonularak masrafları hayvan sahipleri tarafından karşılanmak üzere karantinaya alınan ve karantina sonunda hastaliksız olduğu anlaşıldığı için veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan sahiplerine bir milyon lira,
- d) Veteriner sağlık raporsuz sevk edildikleri ve menşesinde hastalık bulunmadığı anlaşılan ve 22 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre veteriner sağlık raporu verilerek serbest bırakılan hayvan maddelerinin sahiplerine beş yüz milyon lira,
- e) Menşe şahadetnamesi ve veteriner sağlık raporu olmayan hayvanların kesiminin yapıldığı mezbaha, kombina ve kesim yerlerinin sahiplerine iki milyar lira,
- f) Menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu olmayan hayvan ve hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtaları üç ay süre ile trafikten men edilerek nakil vasıtalarının sahiplerine beş

yüz milyon lira,

İdari para cezası verilir.(***)

Ayrıca hayvan ve hayvan maddelerini, Bakanlık tarafından belirlenen şartlara uygun olmayan vasıtalarla ve uygun olmayan şekilde taşıyanların nakil vasıtaları bir ay süre ile trafikten men edilir.

(Mülga fıkra: 24/04/2003 - 4854 S.K./6. md.)(**)

NOT : (*) 19/04/2001 tarihinde kabul edilen ve 26/04/2001 tarih ve 24384 sayılı R.G.'de yayımlanan 4648 sayılı Kanunun 4. maddesi ile değiştirilen madde için Tarihçeye bakınız.

(**) 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 6. maddesi ile yürürlükten kaldırılan fıkra için Tarihçeye bakınız.

(***) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu" nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

TARİHÇE : 1 - 19/04/2001 tarihinde kabul edilen ve 26/04/2001 tarih ve 24384 sayılı R.G.'de yayımlanan 4648 sayılı Kanunun 4. maddesi ile değiştirilen madde metni:

Madde 47 - Bu Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası ile 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak şartıyla hayvan park, pazar ve panayırlarından başka yerlerde canlı hayvan satanlar veya menşe şahadetnamesi yahut sağlık raporu olmadan hayvan veya hayvan maddelerini hayvan park, pazar ve panayırlarına, kombinalara, mezbahalara, kesim yerlerine ve sergilere getirenler ile hayvan veya hayvan maddelerini yurt içinde bir yerden diğer yere nakledenler yirmibin liradan ikiyüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

1 - 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 6. maddesi ile yürürlükten kaldırılan fıkra metni:

Para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerince tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruri görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen cezalar kesindir. Söz konusu ceza onbeş gün içerisinde ödenir. Bu süre içinde ödenmeyen cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığı ilgili birimlerince tahsil olunur.

Madde 48 - Kordon altına alınan bölgeyi belli etmek için konuları işaret, levha ve benzerlerini tahrip edenler veya yerlerini değiştirenler üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.(*)(**)

NOT : (*) Maddede yer alan "onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 1. maddesi ile "üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu"nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

~~~~~  
Madde 49 - Bu Kanuna göre bulaşıcı hayvan hastalığını veya sebebi belli olmayan hayvan ölümlerini ihbarla yükümlü olup da geçerli bir özürü olmaksızın 48 saat içinde 9 uncu maddede yazılı görevlilere bildirmeyenler fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.(\*)

Bu Kanunun 13 üncü maddesi hükmüne geçerli bir özürü olmaksızın uymayan hükümet veteriner hekimi ile aynı maddede yazılı makam ve kuruluşların görevli memurları altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezasıyla cezalandırılır.(\*\*)(\*\*\*)

~~~~~  
NOT : (*) Fıkarda yer alan "onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 1. maddesi ile "üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) Fıkarda yer alan "fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmiyorsa otuzbin liradan üçyüzbin liraya kadar ağır para cezasıyla" ibaresi, 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 1. maddesi ile "altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezasıyla" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(***) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu"nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

~~~~~  
Madde 50 - Kuduz hastalığı çıktığı ilan olunan yerlerde köpek ve kedilerini muhafaza altına almayanlar altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.(\*)(\*\*)

~~~~~  
NOT : (*) Maddede yer alan "beşbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 1. maddesi ile "altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezası" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu"nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

~~~~~  
Madde 51 - Mahallinde mutata vasıtalarla ilan edilmiş olmasına rağmen bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit olunan hastalıklara karşı hayvanlarını aşılama veya ilaçlama üzere mahalline giden görevli memura hayvanlarını aşılattırmayan, ilaçlatmayan veya bu Kanuna göre muayene ve teste tabi tutulması gerekli hayvanları muayene ve teste tabi tutturmayan hayvan sahipleriyle bunların yokluğunda hayvanların bakım ve gözetimi ile uğraşanlar üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.(\*)(\*\*\*)

Aşı tatbikini gerektiren hastalık; şap, sığır vebasası, at vebasası ve mavidil hastalıklarından biri ise fail hakkında yukarıdaki fıkarda yazılı cezalar iki kat artırılarak verilir.(\*\*)

~~~~~  
NOT : (*) Fıkarda yer alan "onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi,

24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanununun 1. maddesi ile "üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) Fıkra da yer alan "iki misli artırılarak hükmolunur." ibaresi, 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanununun 1. maddesi ile "iki kat artırılarak verilir." şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(***) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu" nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

~~~~~

Madde 52 - Hayvan sağlığını korumada kullanılan aşı, serum, biyolojik madde, veteriner müstahzarların tahlilleri sonucunda bileşimlerinde bulunan maddelerin saf olmadığı veya kodekse uygun bulunmadığı veya ruhsat almak için verilmiş formüle uymadığı veya teşhis, tedavi, koruma niteliklerini azaltacak şekilde etkili maddelerin noksan olduğu tespit edildiği takdirde bunları imal ve ihzar edenler sağladıkları menfaatin beş mislinden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak bu ceza ikiyüzbin liradan aşağı olamaz. Bunları bilerek satışı arz edenler veya satanlar ellibin liradan yüzbin liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (*)

Yukarıdaki fiillerin tekrerrüri halinde aşı, serum, biyolojik madde ve müstahzarın ruhsatı iptal edilir ve verilecek ceza bir misli artırılır.

Bahis konusu maddelere mahkeme kararı ile el konularak imha edilir.

~~~~~

NOT : (*) 04/11/2004 kabul tarihli, 13/11/2004 tarih ve 25642 sayılı R.G.de yayımlanan 5252 sayılı Kanununun 5. maddesi ile Kanunlardaki "ağır para" cezaları "adli para" cezasına dönüştürülmüştür.

~~~~~

Madde 53 - Bakanlıktan izin almadan hayvan sağlığını korumada kullanılan her nevi aşı, serum ve biyolojik maddelerle veteriner müstahzarları imal ve ihzar edenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve bir milyon liradan on milyon liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bunları satan veya satışı arz edenler yüzbin liradan bir milyon liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bahis konusu maddelere mahkeme kararı ile el konularak imha edilir. (***)

Teşhis, tedavi veya aşı üretimi amacı ile canlı veya zayıflatılmış mikroorganizmalar ve benzeri maddelerden ithali Bakanlığın iznine tabi olanları izinsiz yurda sokanlar hakkında 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümleri uygulanır. (*)

(Ek fıkra: 22/01/2004 - 5074 S.K./3. md.) Bakanlıkça hayvanlarda kullanımına izin verilmemiş veya kullanımı farmakolojik veya toksikolojik etkileri sebebiyle yasaklanmış her türlü maddenin besleme, tedavi, koruma, araştırma ve benzeri amaçlarla hayvanlara yedirilmesi, içirilmesi veya vücuduna zerk edilmesi yasaktır. Bu maddeleri hayvanlara uygulayanlar ve bilerek bu maddeleri hayvanlarına uygulatan hayvan sahipleri ikimilyar Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır. (**)

~~~~~

NOT : (*) 10/07/2003 kabul tarihli, 19/07/2003 tarih ve 25173 sayılı R.G.de yayımlanan 4926 sayılı "Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu" nun Geçici 1. Maddesi gereğince, mevzuatta 1918 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar 4926 sayılı Kanuna yapılmış sayılır.

(**) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu"nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

(***) 04/11/2004 kabul tarihli, 13/11/2004 tarih ve 25642 sayılı R.G.de yayımlanan 5252 sayılı Kanunun 5. maddesi ile Kanunlardaki "ağır para" cezaları "adli para" cezasına dönüştürülmüştür.

~~~~~

Madde 54 - Aşı, serum, biyolojik madde ve veteriner müstahzarları taklit ederek teşhis, tedavi ve koruma vasıflarını azaltacak veya kaybedecek surette imal veya ihzar edenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikiyüzbin liradan iki milyon liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bunları bilerek satışa arz eden veya satanlar yüzbin liradan bir milyon liraya kadar adli para cezası ile cezalandırılır.(*)

~~~~~

NOT : (*) 04/11/2004 kabul tarihli, 13/11/2004 tarih ve 25642 sayılı R.G.de yayımlanan 5252 sayılı Kanunun 5. maddesi ile Kanunlardaki "ağır para" cezaları "adli para" cezasına dönüştürülmüştür.

~~~~~

Madde 55 - Bu Kanunda gösterilen istisnalar dışında kombina, mezbaha ve hayvan kesimi yerlerinden başka yerlerde ticari amaçla hayvan kesen veya kestirenler, bu şekilde kesilmiş hayvanlara ait etleri satanlar veya satışa arz edenler altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.(*)(**)

~~~~~

NOT : (*) Maddede yer alan "onbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası" ibaresi, 24/04/2003 kabul tarihli, 06/05/2003 tarih ve 25100 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı Kanunun 1. maddesi ile "altıyüzdoksandörtmilyon lira idari para cezası" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) 31/03/2005 tarih ve 25772 mükerrer sayılı R.G.de yayımlanan, 30/03/2005 kabul tarihli ve 5326 sayılı " Kabahatler Kanunu"nun 33. maddesi hükmü gereğince, Kabahatler Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

~~~~~

Madde 56 - Bu Kanunda yazılı yasak fiiller hakkında yetkili memurlar tarafından tanzim olunacak zabıt varakaları aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.

(Ek fıkra: 24/04/2003 - 4854 S.K./5. md.) Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

DÖRDÜNCÜ KISIM: Uluslararası Anlaşma Hükümleri

Madde 57 - Hayvan ve hayvan maddelerinin ithal ve ihracında bu Kanunun 4 üncü maddesine göre tespit olunan hastalıklardan başka hastalıkların tespiti halinde yabancı devletlerle yapılmış olan anlaşma hükümleri uygulanır.

Yönetmelik

Madde 58 - Bu Kanunun uygulama esas ve usulleri yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar

Madde 59 - 03/05/1928 tarih ve 1234 sayılı Hayvanların Sağlık Zabıtası Hakkında Kanun ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Maddeler(cdmedya)

Geçici Madde 1 - (*)

Bu Kanun uyarınca çıkarılacak yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar 17 Eylül 1931 tarih ve 11656 sayılı Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamesi ve eklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

~~~~~  
NOT : (\*) 08/05/1986 tarih ve 3285 sayılı Kanunun kendi numarasız Geçici maddesi hükmü olup teselsül için numaralandırılmıştır.  
~~~~~

Yürürlük

Madde 60 - Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 61 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Tebliğler

3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 4 üncü Maddesine Göre Tespit Edilen İhbarı Mecburi Hastalıklar Hakkında Tebliğ

Tebliğ No: 2001/26

Resmi Gazete Tarihi: 02/10/2001

Resmi Gazete Sayısı: 24541

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

Madde 1 - 08/05/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 4 üncü maddesine göre tespit edilen ihbarı mecburi hastalıklar aşağıda gösterilmiştir.

- 1 - Sığır vebası
- 2 - Şap
- 3 - Sığır tüberkülozu
- 4 - Sığır brusellozu
- 5 - Sığırların süngerimsi beyin hastalığı (BSE)
- 6 - Infectious bovine rhinotracheitis (IBR)
- 7 - Anthrax
- 8 - Kuduz
- 9 - Koyun-keçi çiçeği
- 10 - Koyun ve keçi brucellozu

- 11 - Koyun ve keçi vebası (PPR)
- 12 - Mavidil
- 13 - At vebası
- 14 - Ruam (Mankafa)
- 15 - Durin (At frengisi)
- 16 - Atların enfeksiyöz anemisi
- 17 - Veziküler stomatitis (Bulaşıcı stomatitis)
- 18 - Equine encephalomyelitis
- 19 - Tavuk vebası
- 20 - Newcastle (Yalancı tavuk vebası)
- 21 - Pullorum
- 22 - Tavuk tifosu
- 23 - Arıların amerikan yavru çürüklüğü
- 24 - Varroa
- 25 - Balıkların enfeksiyöz hematopietik nekrozisi
- 26 - Scrapie
- 27 - Kedilerin süngerimsi beyin hastalığı (FSE)

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 2 - 02/07/2000 tarihli ve 24097 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 4 üncü Maddesine Göre Tespit Edilen İhbarı Mecburi Hastalıklar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2000/27)" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 3 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 4 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Veteriner Biyolojik Ürünlerin İthalatında Uyulacak Esaslar Hakkında Tebliğ
Tebliğ No: 2002/37

Resmi Gazete Tarihi: 09/07/2002

Resmi Gazete Sayısı: 24810

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM : Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Tebliğ, hayvan hastalıklarına karşı kullanılan veteriner biyolojik ürünlerin ithalatı, muhafazası, depolanması ve dağıtılması sırasında uyulacak sağlık ve teknik şartlarını belirleyerek bu ürünlerin hayvan sağlığında daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Tebliğ, gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından ithal edilecek olan veteriner biyolojik ürünlerin ithalatında uyulması gerekli olan işlemler ile bu Tebliğ hükümlerine uyulmaması durumunda uygulanacak işlemleri kapsar.
Bakanlığın izni dahilinde yapılacak araştırmalarda kullanılmak amacıyla ithal edilecek olan veteriner biyolojik ürünler bu Tebliğ kapsamı dışındadır.

Hukuki Dayanak

Madde 3 - Bu Tebliğ, 09/03/1954 tarih ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin

İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun, 08/05/1986 tarih ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ile 07/08/1991 tarih ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Tebliğde geçen;

Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığdır.

Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğüdür.

İl Müdürlüğü: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl Müdürlükleridir.

Enstitü Müdürlüğü: Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüleri, Şap Enstitüsü, Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı Üretim Enstitüsüdür.

Veteriner Biyolojik Ürünler: Veteriner Hekimlikte kullanılan her türlü aşı ve serumlar; rekombinant-DNA veya hibridoma teknikleri ile elde edilenler dahil tüm mikroorganizma ve hücre kültürleri; biyolojik dokulardan ekstre edilen ürünler; embriyoda veya hayvanlarda üretilen canlı ajanlar, probiyotikler; competitive exclusionlar ve teşhis ayıraçları gibi maddelerdir.

Aşı: İçerdikleri antijenik maddelerle verdikleri hayvanlarda immun sistemi uyararak bağışıklık meydana getiren preparatlarıdır.

Serum: Hayvanlarda koruyucu ve tedavi edici olarak kullanılan ve içerisinde spesifik bağışıklık maddelerini içeren preparatlarıdır.

Sulandırma Sıvısı: Liyofilize aşılardan ve biyolojik maddelerin sulandırılmasında kullanılan sıvıdır.

Biyolojik Madde: Hayvanlarda teşhis, tedavi ve koruma amacıyla kullanılan organik kökenli maddelerdir.

İmmun Modülatör: İmmun yanıtı spesifik olarak veya nonspesifik olarak artıran veya azaltan maddelerdir.

Firma: Aşı, serum, sulandırma sıvısı ve biyolojik madde gibi veteriner biyolojik ürünlerinin ithalatını yapan gerçek ve tüzel kişilerdir.

Kontrol Belgesi: Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Rejimi Kararı çerçevesinde, ilgili Tebliğ kapsamında ithal edilecek maddelerin fiili ithalatı sırasında Genel Müdürlükçe tasdik edilen belgedir.

İKİNCİ BÖLÜM : İthal Edilecek Ürünlerle İlgili Başvuru Esasları

İlk Defa İthal Edilecek Ürünler İçin Başvuru Esasları

Madde 5 - İlk defa ithal edilecek veteriner biyolojik ürünler için gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum kuruluşları aşağıdaki bilgi ve belgeleri tamamlayarak bir dilekçe ile Genel Müdürlüğe müracaat ederler. Dilekçelerinin ekinde aşağıdaki belgeleri vermek zorundadırlar.

- İthalatçı firmalara ait Ticaret Sicil Gazetesi,
- Yetkili resmi otoritelerden alınmış, ithal edilecek ürünün üretildiği ülkede kullanıp kullanılmadığı bilgilerinin de yer aldığı Serbest Satış Belgesi,
- Üretici firmadan alınmış ürünün hangi ülkelerde satıldığını veya ruhsatlandığını belirten belge,
- Üretici laboratuvarın orijin ülkedeki ruhsatlandırma ve kontrol sistemine ilişkin yetkili resmi otoriteden alınan sertifikalar ve tasdikli Türkçe tercümeleleri,
- İlk defa ithal edilecek olan veteriner biyolojik ürün için orijinal prospektüs ve etiket ile bunların Türkçe tercümesi,
- Orijinal ve Türkçe tercümeli Üretim ve Kontrol Protokolü.

Bakanlığa müracaatı yapılan biyolojik ürünlere ait üretim ve kontrol protokollerinin iadesi yapılmaz.

Bakanlığa gerek görüldüğü takdirde gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarından yeniden ithalatçı ve üretim belgesi ile üretim ve kontrol protokolü istenebilir.

Üretim ve Kontrol Protokolünde Aranılacak Esaslar

Madde 6 - İthal edilecek olan veteriner biyolojik ürünlerine ait üretim ve kontrol protokollerinin incelenmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

- 1) İthal edilecek biyolojik ürünlerin üretiminde kullanılan suşların, ülkemizde bulunan hastalık yapan suşlar ile antijenik olarak uyumlu olması,
- 2) İthal edilecek biyolojik ürünlerin üretiminde kullanılan suşlar hakkında bilimsel kuruluşlardan sağlanan yayınların veya belgelerin bulunması,
- 3) Üretim laboratuvarlarında, uluslararası üretim standartlarından birine (Good Manufactory Praticce (GMP), European Pharmacopeia, Code of Federal Regulations (CFR), Manual of Standarts for Diagnostic Tests and Vaccines (OIE) vb) uygun olarak üretim yapıldığının belgelenmesi. Eğer bu sağlanamıyor ise söz konusu üretim laboratuvarının bulunduğu ülkenin yetkili otoritelerince ruhsatlandırıldığı ve kontrol edildiğinin belgelenmesi,
- 4) İthal edilecek biyolojik ürüne ait üretim ve kontrol protokolünde aranılacak diğer detay hususlar Bakanlıkça belirlenir.

Genel Müdürlük, ithal edilecek veteriner biyolojik ürün için Uluslararası Salgın Ofisi Kodu ile uyumlu risk analizi yaparak, ülke için risk teşkil eden ürünün ithaline izin vermez.

Fiili İthalatta Başvuru Esasları

Madde 7 - İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları, ithal ön izni verilmiş olan veteriner biyolojik ürünlerinin fiili ithalatı için aşağıdaki bilgi ve belgeler ile Bakanlığa müracaat edecektir.

- a) Kontrol Belgesi,
- b) Proforma Fatura (Ürünlerin seri no, son kullanma tarihi, ambalaj şekli ve miktarı belirtilecektir),
- c) Söz konusu ürün için her seriye ait kalite kontrollerinin yapıldığına dair onaylı analiz sertifikası (aşılarda; söz konusu aşı serisinin steril, güvenli ve etkin olduğunun belgelenmesi),
- d) İthal edilecek olan veteriner biyolojik ürün için orijinal prospektüs ve etiket ile bunların Türkçe tercümesi,
- e) İthalatçı gerçek ve tüzel kişilerce, ürünlerden sorumlu olan Veteriner Hekim ile yapılan çalışma sözleşmesi veya belgesi,
- f) Veteriner biyolojik ürün stok yeri uygunluk belgesi.
- g) (d), (e) ve (f) bentlerinde istenilen bilgi ve belgelere ait hususlar talimatla belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Kontrol Esasları ve Diğer Hükümler

İthal Edilecek Ürünlerde Aranacak Kalite Kontrol Esasları

Madde 8 - Fiili ithalat amacıyla gümrük kapılarına gelen veteriner biyolojik ürünlerin kalite kontrolleri aşağıda belirtilen esaslar doğrultusunda yapılacaktır.

- a) Bakanlıkça belirlenmiş gümrük kapılarına getirilen veteriner biyolojik ürünlerin gerekli fiziki kontrolleri gümrük kapılarında gösterilecek yerlerde Gümrük Veteriner Hekimlerince yapıldıktan sonra, kurulacak olan komisyon tarafından ürünün her serisini tam olarak temsil edecek şekilde, orijinal ambalajından numune alınacaktır. Alınan numuneler, sterilite, zararsızlık ve lüzumu halinde bağışıklık testleri yapılmak üzere komisyon tarafından Bakanlıkça belirlenen ilgili Enstitü Müdürlüğüne gönderilecektir.
- b) Veteriner biyolojik ürünlerinin kalite kontrol sonuçları çıkıncaya kadar dağıtımı, satışı ve kullanımı yapılmayacaktır. Ürünler; girişi yapılacak olan gümrük kapılarında belirlenecek yerlerde uygun şartlarda bekletilecektir.
- c) İthal veteriner biyolojik ürünlerinin etiketlerinde ürünün adı, seri no'su, üretim tarihi, son kullanma tarihi ve üretici laboratuvarı ile ithalatçının adı ve adresi yazılmış olacaktır.

Laboratuvar Kontrolleri

Madde 9 - Bakanlıkça belirlenen Enstitüler; ithal edilecek olan veteriner biyolojik ürün

numunelerini en kısa zamanda sterilite ve zararsızlık kontrollerini bedelli olarak yaparlar. Sonuçlar; ilgili gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına, İl Müdürlüğüne ve Genel Müdürlüğe en seri şekilde bildirilir. Sonuçların olumlu bulunması halinde ürünlerin satışına izin verilir. Olumsuz bulunması halinde ülkeye girişine izin verilmez. Kontrol sonucuna itiraz halinde, Bakanlığın uygun gördüğü Enstitüde ikinci kez kontrol tekrarlanır. Çıkan sonuç kesindir.

Kalite kontrol muayene ücretleri, muayeneyi yapan ilgili Enstitü Müdürlüğü döner sermayesine ilgili ithalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına yatırılacaktır.

Gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları olumsuz bulunan ithal veteriner biyolojik ürünlerini mahreçine iade ederler. Eğer bu yapılamıyor ise Gümrük kapılarınca kurulacak ve ilgili firmanın görevlendireceği bir personeline bulunduğu bir komisyon marifetiyle, tutanak mukabilinde ürün imha edilir. İmha işlemi, en yakın Enstitü Müdürlüğünde bedeli ithalatçı tarafından karşılanmak üzere ücret mukabilinde yapılacaktır. Bakanlıkça lüzum görülen hallerde veteriner biyolojik ürünleri, bedeli ithalatçı tarafından karşılanmak üzere bağışıklık testine tabi tutulur.

Gerekli hallerde; Bakanlık tarafından satış amacıyla piyasaya sunulmuş olan ithal veteriner biyolojik ürünlerinden numuneler alınarak kalite kontrolleri yeniden yapılır.

İthal Edilmiş Ürünlerin Depolanması

Madde 10 - İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları, ithal veteriner biyolojik ürünlerinin depolanması ve saklanması amacıyla sadece bu iş için kullanılan soğuk hava deposu veya stok yeri bulundurmak zorundadır. Bu depolar, ilin bağlı olduğu Enstitülere kontrol ettirilerek Uygunluk Belgesi alınacaktır.

Söz konusu depolar, Bakanlıkça veya Enstitülerce yılda en az bir kez veya gerektiğinde süreye bakılmaksızın denetlenecektir. Bu denetimlerde teknik ve sağlık bakımından uygun olmayan yerlerin, verilen Uygunluk Belgeleri iptal edilecektir.

Ürünlerin Dağıtımı ve Uygulanması Sırasında Aranılacak Esaslar

Madde 11 - İthal edilen veteriner biyolojik ürünlerinin dağıtımları ile uygulama esasları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Yurtdışından ülkeye getirilecek olan ürünler için Genel Müdürlükten ithal izninin alınması zorunludur.
- b) İthal izni alınmadan ürünün yurda girişinin ve satışının yapılması yasaktır.
- c) Prospektüs ile etiketi olmayan ürünlerin piyasada satışı yasaktır.
- d) İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler, sorumlu Veteriner Hekim istihdam etmek zorundadır.
- e) İthalatçı firmalar, ürünlerin dış ambalajı üzerine Bakanlıktan alınan izin tarih ve no'sunu yazacaktır.
- f) İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları, dağıtımını yaptıkları veteriner biyolojik ürünler için faturalarına ürünün adı, miktarı, seri no'su ve son kullanma tarihini yazmak zorundadır.
- g) İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları, veteriner biyolojik ürünlerinin ithalatından nihai satış noktasına kadar olan nakillerinde; spesifik özelliklere (ısıya dayanıklı) sahip ürünler haricindeki diğer ürünler için soğuk zincir kurallarına riayet edeceklerdir.
- h) Spesifik özelliklere (ısıya dayanıklı) sahip veteriner biyolojik ürünleri dışında kalan ürünler, izotermik ambalajlarda satışa sevk edilecektir.
- i) İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları, veteriner biyolojik ürünlerinin satışını yalnız Veteriner Hekimlere ve/veya Veteriner Hekim istihdam eden kuruluşlara yapacaklardır.
- j) Veteriner biyolojik ürünlerinin, saha uygulamaları yalnız Veteriner Hekimlerce veya bunların kontrolünde Veteriner Sağlık Teknisyenlerince yapılacaktır.
- k) İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları, ithal ettikleri veteriner

biyolojik ürünlerinin adı, miktarı, seri no.su ve son kullanma tarihini de belirtmek suretiyle hangi İl, İlçe, şahıs ve çiftliklere dağıtım yaptıklarını belirten bilgileri Tebliğin EK'inde yer alan formu düzenleyerek, Bakanlıkça belirlenen süreler içerisinde satış yapılan illerin İl Müdürlüklerine ve Bakanlığa göndereceklerdir.

l) İthalatçı firmalar; ithal ettikleri ürünleri pazarlamak amacıyla vermiş oldukları aracı konumundaki özel ve tüzel kişilerine ait işyerlerinde, söz konusu ürünün soğuk zincirinin bozulmaması amacıyla soğuk hava deposu bulunma şartını arayacaklardır.

m) Serbest Veteriner Hekimler; uyguladıkları veteriner biyolojik ürünleri ile ilgili olarak faaliyet gösterdikleri İlin, İl Müdürlüğünce istenilen kayıt ve istatistikleri tutmak ve bunları düzenli olarak İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadırlar.

Ürünlerin İllerde Kontrol Esasları

Madde 12 - İthal edilip satışa sunulan veteriner biyolojik ürünlerinin, prospektüsündeki şartları taşıyıp taşımadığı ile söz konusu ürünün ithal izninin olup olmadığının belirlenmesi amacıyla Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından kontrol yapılır. Uygun şartlarda veteriner biyolojik ürünü saklamayan nihai satıcılar ve uygulayıcılar hakkında Tebliğde belirtilen cezai işlemler uygulanır.

Piyasada satışa sunulmuş olan ithal veteriner biyolojik ürünlerinden gerek görülmesi halinde; İl Müdürlüğünce kurulacak bir komisyon marifetiyle numune alınarak, kontrol için yetkili Enstitüye gönderilir.

Sterilite ve zararsızlık testleri olumlu ancak bağışıklık testleri olumsuz çıkan ürünler depolardan ve piyasadan İl Müdürlüklerince toplatılarak imha edilir.

Reklam, Tanıtım ve Bilgilendirme

Madde 13 - İthalatçı gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları; ithal etmiş oldukları ürün için, tüketiciyi yanıltıcı, paniğe sevk edici, yanlış yönlendirici davranışlarda bulunamazlar.

Ancak, sadece ürünün ilgisi bulunan hayvan hastalıklarına yönelik olarak bilimsel veriler ve bilgiler içeren materyalleri hazırlayabilirler.

Yukarıda açıklanan hususlara riayet etmek ve reklam, tanıtım, bilgilendirme niteliğindeki her türlü faaliyetler için Genel Müdürlükten izin almak zorundadırlar.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 14 - Bu Tebliğin yürürlüğe girmesiyle 26/02/1998 tarih ve 23270 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bazı Veteriner Sağlık Ürünlerinin İthalatında Uyulacak Esaslar Hakkındaki Tebliğ" (Tebliğ No: 1998/3) ile 29/07/1998 tarih ve 23417 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Bazı Veteriner Sağlık Ürünlerinin İthalatında Uyulacak Esaslar Hakkındaki Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" (Tebliğ No: 1998/17) yürürlükten kaldırılmıştır.

Cezai İşlemler

Madde 15 - Bu Tebliğde belirlenen usul ve esaslara uymayanlar ile yasaklara aykırı hareket edenlere; 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu'nun 52, 53 ve 54 üncü maddeleri ile yine bu Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmeliğin ilgili maddeleri ile, cezai ve hukuki sorumlulukları bakımından ilgili Kanun ve Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Talimatların Hazırlanması

Madde 16 - Bu Tebliğ ile ilgili hususlara ait talimat Genel Müdürlükçe hazırlanır.

Yürürlük

Madde 17 - Bu Tebliğ yayımı tarihinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

1. Sığır vebası
2. Şap
3. Sığır tüberkülozu
4. Sığır brusellozu
5. Sığırların süngerimsi beyin hastalığı (BSE)
6. Anthrax
7. Kuduz
8. Koyun-keçi çiçeği
9. Koyun ve keçi brusellozu
10. Koyun ve keçi vebası (PPR)
11. Mavidil
12. At vebası
13. Ruam (Mankafa)
14. Durin (At frengisi)
15. Atların enfeksiyöz anemisi
16. Veziküler stomatit (Bulaşıcı stomatit)
17. Equine encephalomyelitis
18. Tavuk vebası
19. Newcastle (Yalancı tavuk vebası)
20. Pullorum
21. Tavuk tifosu
22. Arıların amerikan yavru çürüklüğü
23. Varroa
24. Balıkların enfeksiyöz hematopoyetik nekrozisi
25. Scrapie
26. Kedilerin süngerimsi beyin hastalığı (FSE)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 4 - 02/10/2001 tarihli ve 24541 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 4 üncü Maddesine Göre Tespit Edilen İhbarı Mecburi Hastalıklar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2001/26)" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 5 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 6 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Gıda Değeri Olan Hayvanlara Uygulanması Yasak Olan Maddeler Hakkında Tebliğ
Tebliğ No: 2002/68

Resmi Gazete Tarihi: 19/12/2002

Resmi Gazete Sayısı: 24968

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

Amaç

Madde 1 - Bu Tebliğın amacı; hayvanlara uygulandığında, hayvansal kökenli gıdalardaki kalıntıları hangi seviyede olursa olsun insan sağlığına zarar verdiği tespit edilmiş olan farmakotoksikolojik etkili maddeleri belirtmek, bunların insan gıdası elde edilebilen hayvanlara uygulanmasının yasaklanmasını bildirmek ve buna ilişkin hizmetleri yürütmektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Tebliğ, insan gıdası elde edilebilen hayvanlara uygulanması yasaklanan farmakotoksikolojik etkili maddeleri, bulunma mahallerini ve ilgili tüm gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3 - Bu Tebliğ, 16/05/1986 tarih ve 19109 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 28/06/1995 tarih ve 22327 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketilmesi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname, 10/03/2001 tarih ve 24338 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4631 sayılı Hayvan İslahı Kanunu, 18/03/1954 tarih ve 8661 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Veteriner Hekimleri Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odaların Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair 6343 sayılı Kanun ile 26/05/1928 tarih ve 898 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1262 sayılı İспенçiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'na dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Gıda değeri olan hayvanlar: İnsan gıdası elde etmekte kullanılan hayvanları,
- c) Hayvansal kökenli gıdalar: Gıda değeri olan hayvanlardan elde edilen et, süt, yumurta, bal gibi insan gıdası olan maddeleri, ifade eder.

Uygulanması yasak olan maddeler

Madde 5 - Aşağıda belirtilen farmakotoksikolojik etkili maddelerin kendilerinden insan gıdası elde edilebilen hayvanlara uygulanması yasaktır. Bu maddeler şunlardır:

- a) Aristolochia spp.
- b) Kloramfenikol
- c) Furazolidon da dahil olmak üzere nitrofuranlar
- ç) Klorpromazin
- d) Kloroform
- e) Kolsişin
- f) Dapson
- g) Dimetridazol
- h) Metridazol
- i) Ronidazol

Müstahzar ruhsatlarının iptali

Madde 6 - Bu maddeleri içeren ve gıda değeri olan hayvanlarda kullanılmaya mahsus olan veteriner ispençiyari ve tıbbi müstahzarların daha önceden verilmiş olan ruhsatları iptal edilmiş sayılır.

İstisnai durum

Madde 7 - Bu Tebliğ'de yer alan maddelerin test ve araştırma amacıyla gıda değeri olan hayvanlara uygulanması Bakanlığın iznine tabidir.

Takip

Madde 8 - Bakanlık, halk sağlığını korumak amacıyla bu Tebliğ ile yasaklanmış maddelerin var olup olmadığını ya da gıda değeri olan hayvanlara uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek amacıyla kontroller yapar. Hayvansal kökenli gıdalardaki kalıntı kontrolleri sonucunda bu maddelerin gıda değeri olan hayvanlara uygulandığı ya da bu amaçla kullanılabilecek maddelerin veya ürünlerin var olduğu tespit edilirse Bakanlık; söz konusu maddelerin menşei ile imali, ithali, depolanması, dağıtımı, satışı ve uygulanması konularında sorumluları tespit

etmek amacıyla gerekli tüm araştırmaları yapar. Söz konusu yasaklanmış maddeler veya bu maddeleri içeren ürünler yed-i emine alınarak idari ve adli işlemler başlatılır.

Cezalar

Madde 9 - Bu Tebliğ'de yer alan farmakotoksikolojik etkili maddeleri ya da bunları içeren ürünleri gıda değeri olan hayvanlara uygulamak, uygulanmasına izin vermek, gıda değeri olan hayvanların yetiştirildiği çiftliklerde bulundurmak, ilgili Bakanlıkların izni olmaksızın bu maddeleri imal veya ithal etmek, dağıtmak veya satmak, ayrıca bu konuda araştırma veya denetim yapan ilgili kamu personelini engellemek yasaktır. Bu fiilleri işleyenler hakkında mesleki ve idari cezalar saklı kalmak kaydıyla bu Tebliğin "Hukuki Dayanak" başlıklı maddesinde bahsedilen mevzuat ve genel cezai hükümler gereğince işlem yapılır.

Yürürlük

Madde 10 - Bu Tebliğ, yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 11 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Gıda Değeri Olan Hayvanlara Uygulanması Yasaklanan ve Belli Şartlara Bağlanan Hormon ve Benzeri Maddeler Hakkında Tebliğ

Tebliğ No: 2003 /18

Resmi Gazete Tarihi: 19/06/2003

Resmi Gazete Sayısı: 25143

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında :

Amaç

Madde 1 - Bu Tebliğin amacı; hayvanlarda anabolizan amaçla kullanılmaya müsait hormon ve benzeri etkiye sahip maddeleri belirtmek ve bunların insan gıdası elde edilebilen hayvanlara uygulanması kurallarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Tebliğ, hormon ve benzeri etkiye sahip olan ve hayvanlarda anabolizan etki meydana getirmek amacıyla kullanılacak olan maddeler ile bu maddeleri içeren müstahzarları kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3 - Bu Tebliğ, 08/05/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 24/06/1995 tarihli ve 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname, 28/02/2001 tarihli ve 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu, 09/03/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun ile 14/05/1928 tarihli ve 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'na dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Tebliğde geçen;

- Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- Gıda değeri olan hayvanlar: Kırmızı et, beyaz et, balık eti, süt, yumurta ve bal gibi insan gıdası elde etmekte kullanılan hayvanları,
- Hayvansal kökenli gıdalar: Gıda değeri olan hayvanlardan elde edilen et, süt, yumurta, bal gibi insan gıdası olan maddeleri,
- Tedavi amacıyla uygulama: Bu Tebliğ kapsamındaki maddelerin ilaç tanımına uygun

olarak ve zootekni amacı dışında uygulanmasını,

e) Zootekni amacıyla uygulama: Bu Tebliğ kapsamındaki östrojenik, androjenik ve gestajenik etkili maddelerin östrus sinkronizasyonu, embriyo implantasyonu gibi üreme sisteminin (genital sistem) fizyolojik fonksiyonlarını istenen yönde değiştirmek amacıyla gıda değeri olan hayvanlara uygulanmasını,

f) Anabolik etki: Vücut hücrelerinin sentez metabolizmasını arttırarak kilo veya büyüme artışının sağlanması durumunu,

g) Tokolizis: Doğumu geciktirmek veya pozisyon bozukluğunu düzeltmek gibi amaçlarla gebe uterusun kontraksiyonlarının durdurulması veya uterus serviksini gevşetilmesi durumunu, ifade eder.

Anabolik etki amacıyla uygulanması yasak maddeler

Madde 5 - Aşağıda belirtilen hormon ya da hormon benzeri etkiye sahip maddelerin, gıda değeri olan hayvanlara anabolik amaçla uygulanması yasaktır. Bu maddeler şunlardır:

- Stilbenler, stilben türevleri, tuzları ve esterleri,
- Antitiroidal etkili maddeler,
- Anabolizan amaçla kullanıma uygun steroidler,
- Zeranol da dahil olmak üzere rezorsilik asit laktonlar,
- Beta agonist etkili maddeler.

Adı geçen maddeleri içeren hayvansal kökenli gıdaların insan tüketimine sunulması da yasaktır.

Bakanlıkça ruhsatlı olmak kaydıyla, adı geçen maddeleri içeren müstahzarlar veteriner hekim reçetesine tabi olarak satılacaktır. Bu maddeler için düzenlenen reçeteler yeniden kullanılamaz. Bu sebeple satış yeri sorumlusu tarafından "Reçete karşılığı teslim edilmiştir" ifadesi eklenerek imzalanacak ve tarih atılacaktır.

Tedavi amacıyla kullanılmasına izin verilenlerin uygulanması prospektüs bilgilerine uygun olarak sadece veteriner hekim tarafından gerçekleştirilecektir.

Zooteknikal amaçla kullanılmasına izin verilenlerin uygulanması veteriner hekimin sorumluluğu altında olmak kaydıyla gerçekleştirilebilir.

Adı geçen maddelerin gıda değeri olan hayvanlara yemden yararlanmanın arttırılması veya kilo artışının sağlanması amacıyla ya da buna sebep olacak olan hayvanların yağlanma dönemi içinde veya üreme dönemi dışında uygulanması yasaktır.

Stilbenler

Madde 6 - Stilbenler, stilben türevleri, tuzları ve esterlerinin imali, ithali, piyasaya ve kullanıma arz edilmeleri, bulundurulmaları ve tüm hayvan türlerine uygulanmaları yasaktır.

Antitroidaller

Madde 7 - Antitiroidal maddelerin gıda değeri olan hayvanlara uygulanması ile bu amaçla imali, ithali, piyasaya veya kullanıma arz edilmeleri yasaktır.

Streroidler

Madde 8 - Östrojenik, androjenik, gestajenik etkili maddeler veteriner hekim tarafından gıda değeri olan hayvanlara sadece tedavi ve zooteknikal amaçla uygulanabilir. Bu maddelerin uygulandığı hayvanlar ancak ilaç kalıntı arınma süreleriyle ilgili tahditlere uyulduktan sonra kesime sevk edilebilirler.

17 - B-östradiol, testesteron ve progesteron sadece veteriner hekim tarafından olmak kaydıyla gıda değeri olan hayvanlara uygulanabilir. Bu durumda müstahzarın farmasötik şekli tedavi amacına yönelik olduğunu gösterecek formda olmalıdır. Bu sebeple müstahzar; enjeksiyonluk likit, vajinal sünger veya spiraller formunda olabilir. Fakat, implant şeklinde olamaz.

Östrojenik, androjenik ve gestajenik etkili maddeler östrus sinkronizasyonu, emriyo implantasyonu gibi üreme sistemiyle ilgili olarak zooteknikal amaçla gıda değeri olan

hayvanlara veteriner hekimin sorumluluğunda uygulanabilir. Yine 3 aylıktan genç balıklara seks inversiyonu amacıyla androjenik etkili maddeler de zooteknikal amaçla uygulanabilir. Sadece oral kullanıma mahsus formdaki allyl trenbolon, kayıt altına alınmak kaydıyla, tektırnaklılar ile kedi ve köpeklere veteriner hekim tarafından uygulanabilir.

Rezorsilik asit laktonlar

Madde 9 - Zeranol dahil olmak üzere rezorsilik asit laktonların imali, ithali, piyasaya ve kullanıma arz edilmeleri, bulundurulmaları ve tüm hayvan türlerine uygulanmaları yasaktır.

B-agonistler

Madde 10 - Enjeksiyona uygun farmasötik şekildeki B-agonistler (beta adreno reseptör agonistleri) sadece veteriner hekim tarafından olmak kaydıyla; sadece ineklere tokoliz amacıyla uygulanabilir, fakat tokoliz amacı dışında başka bir amaçla kullanılamaz. Bu maddelerin uygulandığı hayvanlar ancak ilaç kalıntı arınma süreleriyle ilgili tahditlere uyulduktan sonra kesime sevk edilebilirler.

B-agonistler tektırnaklılar ile kedi ve köpeklere ancak veteriner hekim tarafından uygulanır ve yapılan uygulama kayıt altına alınır.

Çiftçiler ve hayvan sahipleri tesislerinde B-agonistleri hiçbir amaç için bulunduramaz ve uygulayamaz.

Kayıt bilgileri

Madde 11 - Bu Tebliğ kapsamındaki maddelerden tedavi veya zooteknik amacıyla kullanımına izin verilenlerin gıda değeri olan hayvanlara uygulanması durumunda; bu maddeleri uygulayan veya reçete eden veteriner hekim gerekli tüm kayıtları tutacaktır. Kayıtlarda yer alacak asgari bilgiler şunlardır:

- Hayvanın kimlik bilgisi,
- İlacın ticari adı, gücü ve farmasötik şekli ile seri numarası,
- Tedavinin şekli,
- Uygulama tarihi.

Bu Tebliğ kapsamında olmak üzere; bu Tebliğde bahsedilen maddeler ve bunları içeren ürünleri satın alan, tavsiye eden ve hayvanlarına uygulatanlar da ilgili tüm bilgileri kayıt altına almak, talep edildiğinde derhal Bakanlığa sunmak zorundadır.

Aynı şekilde, Bakanlık izniyle bu maddelerin veya bu maddeleri içeren ürünlerin üretimi, ithalatı ve ticareti yetkisine sahip olanlar da bu maddelerle ilgili olarak; her türlü üretim, ithalat, satış ve miktarlarıyla ilgili bilgileri tarih bilgileriyle birlikte kayıt altında tutmak istendiğinde yazılı ve elektronik ortamda sunmak zorundadırlar.

Müstahzar ruhsatları

Madde 12 - Hormonal maddeler ve B-agonistlerin uygulanması izni veteriner ispençiyari ve tıbbi müstahzarların ruhsatlandırılması mevzuatına bağlı olup ilaveten aşağıdaki şartlara bağlıdır:

- Farmasötik şekilleri anabolizan amaçla kullanılmaya müsait olmayacaktır. Bu sebeple implant şeklinde olan müstahzarlar ruhsatlandırılmaz.
- Depo etkili olamazlar.
- Steroid hormonal gıdalardaki ilaç kalıntı arınma süreleri 15 günden fazla olamaz, B-agonistlerin kalıntı arınma süresi ise 28 günden fazla olamaz.
- Kullanım şartları belli olacaktır.
- Söz konusu maddelerin gıdalardaki kalıntılarının varlığı ve seviyesinin tespiti için yapılacak analitik testlerde kullanılacak kimyasal madde, çözücüler ve ekipmanın mevcut ve belli olması gerekir.

Yasaklanmış uygulama

Madde 13 - Bu Tebliğ kapsamında izin verilmiş maddeler ve izin verilmiş uygulamalar

Bakanlıkça ruhsatlandırılmış ispençiyarı ve tıbbi müstahzarlar için geçerlidir. Bu sebeple Bakanlıkça ruhsatlı olmayan ürünlerin imali, ithali, kullanıma ve piyasaya arz edilmesi ile hayvanlara uygulanması yasaktır.

Bu Tebliğ kapsamındaki maddelerin gıda değeri olan hayvanlara, Bakanlıkça izin verilmiş amaçlar dışında, uygulanması yasaktır. Bu sebeple; sözkonusu maddeleri içeren ruhsatlı müstahzarların etiket dışı kullanımı da yasaktır.

Test ve tahlillerde ihtiyaç

Madde 14 - Bu Tebliğ'de yer alan maddelerin test ve araştırma amacıyla gıda değeri olan hayvanlara uygulanması veya tahliller için kullanılması Bakanlığın iznine tabidir.

İstisnai durum

Madde 15 - İnsan gıdası elde edilmesi amacıyla değerlendirilmeyecek olan yarış atları, mania atları (atlama atları), gösteri atları veya bunların damızlıkları gibi yüksek değerdeki atlara tedavi veya zootekni amacıyla "steroidler" veya "B-agonistler" uygulanırsa; ilaç kalıntı arınma sürelerinin bitmesinden önce bu atların ticarete arz edilmelerine izin verilebilir.

Ancak, bu durumda sözkonusu hayvanların sertifikaları ya da hayvan pasaportlarına yapılan ilaç uygulamasının şekli ve tarihi hakkındaki bilgilerin kaydedilmesi şarttır.

Fakat, bu madde hükümlerine göre ilaç uygulaması yapılmış ve gerekli kayıtları tutulmuş hayvanlar eğer gıda elde edilmesi amacıyla değerlendirilecekse; ancak ilaç kalıntı arınma sürelerinin tamamlanması ve ihraç amaçlı olmak şartıyla kesime sevk edilebilirler.

Takip

Madde 16 - Bakanlık, halk sağlığını korumak amacıyla bu Tebliğ ile yasaklanmış maddelerin var olup olmadığı ya da gıda değeri olan hayvanlara uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek amacıyla kontroller yapar. Hayvansal kökenli gıdalardaki kalıntı kontrolleri sonucunda bu maddelerin gıda değeri olan hayvanlara uygulandığı ya da bu amaçla kullanılacak maddelerin veya ürünlerin var olduğu tespit edilirse, Bakanlık; sözkonusu maddelerin menşei ile imali, ithali, depolanması, dağıtımı, satışı ve uygulanması konularında sorumluların tespiti amacıyla gerekli tüm araştırmaları yapar. Sözkonusu maddeler veya bu maddeleri içeren ürünler idari ve adli işlemlere mesned olması amacıyla yed-i emine alınır.

Cezalar

Madde 17 - Bu Tebliğ'in 5 inci maddesinde belirtilen farmakotoksikolojik etkin maddeleri ya da bunları içeren ürünleri gıda değeri olan hayvanlara uygulamak, uygulanmasına izin vermek, bu etkin maddeleri ya da bu maddeleri içeren ürünleri gıda değeri olan hayvanların yetiştirildiği çiftliklerde bulundurmak, ilgili Bakanlıkların izni olmaksızın bu maddeleri imal veya ithal etmek, dağıtmak veya satmak, ayrıca bu konuda araştırma veya denetim yapan ilgili kamu personeline engel olmak yasaktır. Bu fiilleri işleyenler hakkında mesleki ve idari cezalar saklı kalmak kaydıyla bu Tebliğin "Hukuki Dayanak" başlıklı maddesinde bahsedilen mevzuat ve genel cezai hükümler gereğince işlem yapılır.

Yürürlük

Madde 18 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 19 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Sığır Somatotropin Hormonunun Yasaklanması Hakkında Tebliğ
(Tebliğ No: 2003/21)

Resmi Gazete Tarihi: 26/07/2003

Resmi Gazete Sayısı: 25180

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu Tebliğ, süt verimini artırmak amacıyla süt sığırlarına uygulanabilen, fakat sözkonusu hayvanları bazı hastalıklara karşı predispoze hale getirdiği ve istenmeyen etkileri sebebiyle hayvan refahını olumsuz yönde etkilediği için; Sığır Somatotropin Hormonu'nun yasaklanmasına dair hükümleri kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 2 - Bu Tebliğ, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu ile 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu'na Yeniden Bazı Hükümler İlavetine Dair 3940 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılmıştır.

Sığır Somatotropin Hormonu'nun Yasaklanması

Madde 3 - Sığır somatotropin hormonunun sığırlara uygulanması ve piyasaya arz edilmesi yasaktır. Bu maddeyi içeren ve sığırlarda süt verimini arttırmak amacıyla daha önce alınan veteriner ispençiyari ve tıbbi müstahzar ruhsatları iptal edilmiş sayılır.

İstisnai Hüküm

Madde 4 - Bakanlığın izni ile bu hormonun test ve araştırmalarda kullanılması ve yurt içinde piyasaya arz edilmemek üzere imali, ihracı veya ithali bu Tebliğ kapsamı dışındadır.

Cezalar

Madde 5 - Bu Tebliğ hükümlerine uymayanlar hakkında; bu Tebliğin "Hukuki Dayanak" başlıklı Maddesinde bahsedilen mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 6 - Bu Tebliğ yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 7 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Veteriner Biyolojik Ürünlerin Depolanması, Taşınması ve Uygulayıcılara Pazarlanması ile İlgili Tebliğ

(Tebliğ No: 2003/40)

Resmi Gazete Tarihi: 19/11/2003

Resmi Gazete Sayısı: 25294

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM : Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Tebliğ, hayvan hastalıklarına karşı koruyucu ve tedavi edici olarak kullanılan aşı, serum gibi veteriner biyolojik ürünlerin; üretim veya ithalatından sonra ülke içerisinde pazarlanması ve uygulayıcılara kadar geçen aşamalarda özelliklerinin korunmasını sağlamak, ürün satışını yapan yerlerin ruhsatlandırılması amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Tebliğ, veteriner biyolojik ürünlerin soğuk zincir ortamında muhafaza ve taşınması amacıyla üretici, ithalatçı, dağıtım yapan ve kullanan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının ürünün biyolojik aktivitesini korumak için almak zorunda oldukları önlem, yaptırım ve satış noktalarının uyması gereken teknik ve hijyenik şartları

kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 - Bu Tebliğ, 08/05/1986 tarihli 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nu, 09/03/1954 tarihli 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun ile 09/08/1991 tarihli 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Tebliğde geçen;

Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nı,

Genel Müdürlük: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nü,

İl Müdürlüğü: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl Müdürlüklerini,

Enstitü Müdürlüğü: Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüleri, Şap Enstitüsü ve Manisa Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı Üretim Enstitüsü'nü,

Veteriner Biyolojik Ürün: Veteriner Hekimlikte kullanılan her türlü aşı ve serumlar; rekombinant-DNA veya hibridoma teknikleri ile elde edilenler dahil tüm mikroorganizma ve hücre kültürleri; biyolojik dokulardan ekstre edilen ürünler; embriyoda veya hayvanlarda üretilen canlı ajanlar; probiyotikler; kompetitif eksklüzyon ve teşhis ayıraçları gibi maddelerini,

Aşı: İçerdikleri antijenik maddelerle verildikleri hayvanlarda immün sistemi uyararak bağışıklık meydana getiren preparatlarını,

Serum: Hayvanlarda koruyucu ve tedavi edici olarak kullanılan ve içerisinde spesifik bağışıklık maddelerini içeren preparatlarını,

Sulandırma Sıvısı: Liyofilize aşuların ve biyolojik maddelerin sulandırılmasında kullanılan sıvıları,

Biyolojik Madde: Hayvanlarda teşhis, tedavi ve koruma amacıyla kullanılan organik kökenli maddeleri,

İmmün Modülatör: İmmün yanıtı spesifik olarak veya nonspesifik olarak artıran veya azaltan maddeleri,

Firma: Veteriner biyolojik ürünlerinin depolanması, taşınması ve pazarlamasını yapan gerçek ve tüzel kişileri,

Çalışma İzni : Veteriner biyolojik ürünleri depolayan ve pazarlayan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarına Genel Müdürlükçe ve/veya İl Müdürlüklerince verilen izin belgesini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM . Genel Esaslar

Depolama ve Pazarlama Yetkisi

Madde 5 - Veteriner biyolojik ürünler, bu Tebliğde belirtilen koşullara uyulmak kaydıyla aşağıdaki hallerde depolanıp pazarlanabilir;

a) Bakanlık izni ile bu ürünlerin üretim veya ithalatını yapan gerçek ve tüzel kişiler,

b) Görevleri gereği bu ürünleri depolama, pazarlama ve kullanma yetkilerine sahip kamu kurum ve kuruluşlar,

c) Bakanlıktan izin almış genel dağıtıcı, ecza deposu, veteriner biyolojik ürünleri deposu ve bayiler tarafından depolanıp pazarlanabilir.

Veteriner biyolojik ürünlerin depolama ve pazarlama yetkisi, yalnızca Veteriner Hekimler ve/veya Veteriner Hekim istihdam eden kuruluşlar için geçerlidir.

İzin Zorunluluğu

Madde 6 - Bakanlığın izni olmaksızın üretilmiş veya yurda kaçak sokulmuş her türlü veteriner

biyolojik ürünün bulundurulması, depolanması, taşınması, pazarlanması ve kullanılması yasaktır. Veteriner biyolojik ürünlerin bulundurulması, depolanması, taşınması, pazarlanması ve kullanılabilmesi için; öncelikle Bakanlıktan izin alınması zorunludur.

İzin için aşağıdaki bilgi ve belgeler tamamlanarak bir dilekçe ile İl Müdürlüğüne müracaat edilir.

a) Beyanname (Bir örneği Tebliğ'in Ek-1'inde yer almaktadır.),

b) Üretim ve/veya ithalat izni olduğunu belirtir belgeler,

c) Genel dağıtıcı veya bayi olduğunu belirtir belge veya sözleşme (Sorumluluk alanına giren iller belirtilecektir.),

d) Sorumlu Veteriner Hekim ve eğitilmiş yardımcı personel istihdamını belirtir belge.

Sorumlu Veteriner Hekime ait Noter Sözleşmesinin iptali halinde taraflar bir ay öncesinden İl Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Bu durum sözleşmede belirtilecektir. Kendi adına faaliyet gösteren Veteriner Hekimlerden sözleşme yerine diploma istenecektir.

e) Depo uygunluk belgesi.

Yukarıda belirtilen belge ve bilgileri ibraz eden gerçek ve tüzel kişilere çalışma izinleri; faaliyet gösterdikleri il sınırı içerisinde pazarlama yapacaklarsa, İl Müdürlüğüne oluşturulacak en az iki veteriner hekimden oluşan bir komisyon marifetiyle Tebliğ hükümlerine ve beyannameye uyup uymadığı kontrol edilerek tutanak düzenlenir. Şartları uygun olanlara çalışma izni verilir ve bir yazı ile Bakanlığa bildirilir. (Bir örneği Tebliğ'in Ek-2'sinde yer almaktadır.) Eğer diğer illere de pazarlama söz konusu ise; faaliyet gösterilen il Müdürlüğüne şartlara uygunluğu incelenir ve istenilen evraklar tamamlanarak bir yazı ile Genel Müdürlüğe gönderilir. Çalışma izni Genel Müdürlükçe verilir. Tebliğ'in Ek- 3'te bulunan izin formu düzenlenir. Gerek görülürse söz konusu depo Genel Müdürlük, Enstitü ve diğer İl Müdürlüklerince de kontrol edilir.

Personel ve Donanım

Madde 7 - Veteriner biyolojik ürünleri üreten, ithal eden, depolayan ve pazarlayan gerçek veya tüzel kişilerin, pazarlama ile ilgili, tam zamanlı, en az bir Veteriner Hekim'i sorumlu Veteriner Hekim olarak istihdam etmesi, eğitilmiş yardımcı personele ve hizmetin gereğine uygun ve yeterli kapasitede depoya, araçlara ve her çeşit soğuk zincir donanımına sahip olması, bütün kayıtlarını ve tesislerini her an Bakanlık denetimine açık bulundurması zorunludur.

Sorumlu Veteriner Hekimin Sorumluluk ve Yetkileri

Madde 8 - Sorumlu veteriner hekimin sorumlulukları ve yetkileri ile ilgili hususlar aşağıda çıkarılmıştır:

a) Sorumlu veteriner hekim; firmanın bu tebliğ hükümlerine uygun davranmasından, depolanan veteriner biyolojik ürünlerin toplum ve çevre sağlığına zarar vermesini önleyecek doğru tedbirlerin alınmasından firma ile birlikte sorumludur.

b) Soğuk hava deposuna giren, stokta bulunan, sevk edilen, iade alınan ve imha edilen her ürünün ticari ismi, seri numarası, son kullanma tarihi, miktarı, alıcının isim ve açık adreslerinin, İl Müdürlüğüne tasdik edilmiş bir deftere kaydedilmesini sorumlu veteriner hekim sağlar ve istenildiği takdirde ilgililere göstermekle yükümlüdür.

c) Sorumlu veteriner hekim çalışma saatleri içinde başka bir işte çalışamaz.

Depolama Koşulları

Madde 9 - Veteriner biyolojik ürünleri üreten, ithal eden, depolayan ve pazarlayan firmalar bu ürünleri sevkiyata kadar tutacakları bir soğuk hava deposuna sahip olmalıdırlar. Aksi belirtilmedikçe, veteriner biyolojik ürünler +2 ile +7 °C'de bulundurulmalı ve soğuk zinciri bozmayacak şekilde ve ambalaj kolisi içerisine ısı değişimlerini ölçen indikatör kağıdı konularak sevk edilmelidirler. Uygun depolama koşullarının sağlanabilmesi için aşağıdaki şartlara uyulmalıdır.

a) Soğuk hava deposunun boyutları kabul ve sevk işlemlerinin rahatlıkla yapılacağı

büyükte olmalıdır. Soğuk hava deposu; zemini, duvarları ve tavanı su geçirmez, kolay temizlenebilir ve dayanıklı bir malzemeden yapılmış olmalıdır.

b) Veteriner biyolojik ürünleri boşaltma ve yükleme esnasında, soğuk hava depo içerisindeki ürünlerin depolama şartlarında bir bozukluk oluşmayacağı garanti altına alınmalıdır. Depo içerisinde yeterli bir havalandırma bulundurulmalı, ışık kaynağı ve nem oranı depolanan ürüne zarar vermeyecek düzeyde olmalıdır. Soğuk hava deposu devamlı kapalı tutulmalıdır ve kapısına bu Tebliğin öngördüğü koşulları kapsayan yazılı bir çalışma talimatı asılmalıdır.

c) Ürünler kendi orijinal ambalajları içinde muhafaza edilmelidir. Depo veya buzdolabı içinde hava sirkülasyonunu engellemeyecek şekilde bir yerleştirme yapılmalıdır.

d) Optimal depo ısısını (+2 °C ile + 7 °C arası) sürekli olarak devam ettirebilecek kapasitede soğutma donanımına (izoleli soğuk oda ve/veya soğutuculu konteyner, buzdolabı, buz sandığı, kullanılmaya hazır yedek buz kalıp ve paketleri) sahip olunmalıdır. Soğuk hava deposu içinde yeterli sayıda nem ve sıcaklık ölçer digital ve hafızalı cihazlar bulundurulmalıdır. Sıcaklık ve nem sürekli olarak izlenmeli ve kaydedilmelidir. Kayıtlar istenildiğinde gösterilmek üzere saklanmalıdır.

e) Elektrik kesilmelerine karşı alternatif enerjiler ile çalışabilecek gereç ve sistemler yedek olarak bulundurulmalıdır. Yangın tehlikesine karşı gerekli tedbirler alınmalıdır.

f) Veteriner biyolojik ürünlerin muhafaza edildiği soğuk hava deposu, soğutuculu konteyner, buzdolabı ve buz sandığının içine başka hiçbir madde konulmamalıdır. Depolama alanları, temiz ve zararlılardan arındırılmış olmalıdır. Kırılmayı, dökülmeyi, mikroorganizmalar ile direkt ve çapraz bulaşmayı önleyecek, yeterli ve etkili metodlar uygulanmalıdır.

g) Buzdolabının her yerinin aynı ısıda olması esastır. Normal buz dolaplarında dolap kapağı gözleri ve sebzelik gibi kısımlardaki ısının optimal sınırın üstüne çıkma ihtimali yüksek olduğu için, veteriner biyolojik ürünler bu gibi bölmelerde depolanmamalıdır.

h) Buz ile direkt temas eden aşılardan aktivitesi düşebilir. Bu durum özellikle adsorbe aşılarda büyük sakınca yarattığından buz ile direkt temas olmamalıdır. Donmuş veteriner biyolojik ürünler kullanılmaz. Aşı etkin maddesi ihtiva etmeyen sulandırıcıların buzlanması sakınca yaratmayabilir.

ı) Soğuk odada her ihtimale karşı kapalı kalan personel için elektrikle çalışan ve dışarıdan duyulan alarm cihazı ve elektrikle kesilmesi ihtimaline karşı mekanik (zil) elle çalışan sistem yapılmalıdır.

Depolarda Olması Gerekli Bölümler, Asgari Teknik ve Hijyenik Şartlar

Madde 10 - Depolarda; aşağıdaki adı geçen bölümler ile birlikte, asgari teknik ve hijyenik şartların bulunması zorunludur:

a) İdari kısım, bürolar ve malzeme odası bulunacaktır.

b) Depolarda mevcut olan oda ve koridorlarda zemin ve duvarlar, su geçirmez, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir malzemeden yapılacaktır.

c) Depo içindeki atık suyun; temizlik ve dezenfeksiyona uygun ızgaralı bir kanal veya bir boru sistemi ile tasfiyesi sağlanacaktır.

d) Kapı ve pencere çerçeveleri dayanıklı paslanmaz materyalden yapılacaktır. Eğer ahşap ise bütün yüzeyleri düzgün ve su geçirmez bir materyal ile kaplanacaktır. Açılabilen dış pencerelerin tamamı sinek, haşere ve kemiricilerin içeri girmesini engelleyecek şekilde pencere teli ile kaplanacaktır. Kapı ve pencereler yeteri büyüklükte olacaktır.

e) Havalandırma ve buhar tahliyesini sağlayacak uygun bir sistem olacaktır.

f) Tavan, düzgün ve kolay temizlenebilir yapıda olacaktır.

g) Depoların banyo ve tuvaletinde mevcut olan lavabolarda sıvı temizlik malzemesi ve dezenfektan gibi gerekli sıhhi malzeme bulundurulacaktır.

h) Çöplerin ve atıkların konulması için su geçirmez, paslanmaz, kolay temizlenir ve dezenfekte edilebilir nitelikte taşınabilecek ekipmanlar bulundurulacaktır.

ı) Oluşan atık ve artıkların hijyenik şartlara uygun bir şekilde çevre ve toplum sağlığına zarar vermeden ilgili mevzuat hükümlerine göre izole, bertaraf ve tahliyesi yapılacaktır.

i) Depolarda çalışan personelin kullanımına mahsus, düzgün, su geçirmez, yıkanabilir duvar

zemine sahip yeterli büyüklükte oda veya odalar bulunacaktır. Bu odalarda en fazla beş işçi için bir lavabo, duş ve tuvalet ve her işçi için elbiselerini koyabileceği bir dolap bulunacaktır. Tuvaletler, doğrudan çalışma bölümlerine açılmayacaktır.

j) Çalışma yerleri ile temizlik yapılan bütün bölümlerde devamlı içilebilir nitelikte yeterli basınçta sıcak ve soğuk su imkanı ile yeterli sayıda musluk bulunacaktır. Buralardaki lavabolarda sıvı temizlik malzemesi ve dezenfektan gibi gerekli sıhhi malzeme bulundurulacaktır.

k) Depolarda, ekipman, alet ve malzemelerin temizlenip dezenfekte edilebileceği uygun bir yer ve yeterli imkanlar bulundurulacaktır.

Ayrı Bulundurma Zorunluluğu

Madde 11 - Sulandırıcılar da dahil olmak üzere, hayvan sağlığında kullanılan bütün veteriner biyolojik ürünler, soğuk zincire tabi olsun veya olmasın, diğer sağlık ürünleri ve başka maddelerle karışık şekilde depolanamaz, ambalajlanamaz ve taşınmaz. Ayrı yerlerde ve ambalajlarda tutulmaları zorunludur.

Depo Uygunluk Belgesi

Madde 12 - Veteriner biyolojik ürünleri üreten, ithal eden, depolayan ve pazarlayan firmaların soğuk hava depolarının yukarıdaki şartlara uygunluğu Enstitü Müdürlüğü ve/veya İl Müdürlüğü'ne bağlı veteriner hekimler tarafından kontrol edilerek " Depo Uygunluk Belgesi" verilir. Bu belgenin geçerlilik süresi bir yıldır. Veteriner biyolojik ürünlerin depolandığı soğuk hava depoları gerektiğinde Enstitü Müdürlüğü ve / veya İl Müdürlüğü'ne bağlı veteriner hekimler tarafından kontrol edilebilir.

Kayıtlar

Madde 13 - Soğuk hava deposuna giren, stokta bulunan, sevk edilen, iade alınan ve imha edilen her ürünün ticari ismi, seri numarası, son kullanma tarihi, miktarı, alıcının isim ve açık adresini içeren bir kayıt defteri tutulmalıdır. Bu defter İl Müdürlüğüne tasdik edilecektir. Kayıtların tutulmasını sorumlu Veteriner Hekim sağlar. Kayıtlar, okunaklı, açık ve gerektiğinde kolay ulaşılabilir durumda olmalıdır. Denetimlerde bu defter kayıtları kontrol edilecektir. Kayıtlar bilgisayar ortamında tutuluyorsa, yedeklerinin alınması ve en az 3 sene süreyle saklanması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Dağıtım ve Taşıma

Dağıtım

Madde 14 - Soğuk Zincirle ilgili hususlar aşağıdaki şekilde uygulanacaktır.

a) Soğuk zincirle dağıtımı zorunlu olan veteriner biyolojik ürünlerin dağıtımı esnasında aşağıdaki kurallara uyulur:

1) Sevkiyatta ısı yalıtımlı özel kaplar yada yoğunluğu 20 kg/m³'ten az olmayan yeterli kalınlıktaki strafor kutular kullanılır. Kutu ve kap içlerine, sevkiyat mesafesine göre ısıyı +2 ile +7 °C aralığında tutmayı sağlayacak miktarda buz kalıbı (torbası) ve ayrıca ısı değişimlerini ölçen indikatör kağıdı konmalıdır.

2) Sevk ambalajının üzerine saklama şartları açık ve silinmeyecek şekilde yazılmalıdır. Sevk ambalajının üzerinde, bu ambalajın soğuk zinciri ne kadar süre ile koruyabileceği (gün/saat) açıkça belirtilmelidir.

3) Sevkiyat evrakı (irsaliye vb.) üzerinde sevk tarihi, ürünün adı, miktarı, gönderenin ve alıcının adresi yazılmalıdır.

4) Firmalar sevk ettikleri ürünlerin ticari ismi, miktar, seri no, son kullanma tarihi ve alıcı isimlerini belirten bilgileri Tebliğ'in Ek-5'inde yer alan formu düzenleyerek, sevk edilen İl Müdürlüklerine her ay bildirmek zorundadır.

b) Soğuk zincirle dağıtımı zorunlu olmayan veteriner biyolojik ürünlerde ise ; dağıtım esnasında aşağıdaki kurallara uyulur:

- 1) Sevkiyatta çift katlı oluklu mukavva ve/veya strafor kutu kullanılmalıdır.
- 2) Sevkiyat evrakı (irsaliye vb.) üzerinde sevk tarihi, ürünün adı, miktarı, gönderenin ve alıcının adresi yazılmalıdır.
- 3) Firmalar sevk ettikleri ürünlerin ticari ismi, miktar, seri no, son kullanma tarihi ve alıcı isimlerini belirten bilgileri Tebliğ'in Ek-4'ünde yer alan formu düzenleyerek, sevk edilen İl Müdürlüklerine her ay bildirmek zorundadır.

Dağıtıcı Firma

Madde 15 - Dağıtıcı firma kendi servis aracı ile dağıtım yapıyor ise dikkat edilecek hususlar;

- a) Taşıma işini yapan kişi hizmete uygun şekilde eğitilmelidir. Taşıma aracında uyulması gerekli olan hususları kapsayan yazılı bir talimat bulundurulmalıdır.
- b) Araçta dağıtım yapılacak ürünlerin hepsini alabilecek kapasitede soğuk muhafaza donanımı (mobil buzdolabı ve/veya izotermik ambalaj sandığı veya sandıkları) ve yedek buz torbaları bulunmalıdır.
- c) Ürünler kendi ambalajları içinde izotermik sandıklara veya ısı izolesi sağlamaya elverişli kolilere yerleştirilmeli, gerektiği kadar köpük ambalaj maddesi ve buz aküleri ile takviye edilerek sandıkların ağzı sıkıca kapatılmalı; koliler hava almayacak şekilde bantlanmalıdır.
- d) Buzdolabına ve izotermik sandıklara yerleştirme yapılırken aşılardan direkt buz ile temas edip donmamasına dikkat edilmelidir.
- e) Her bir koli tek bir alıcı için düşünülmeli ve bantlanmış koliler açılmamalıdır.
- f) Dağıtımların günlük seyahat programı çerçevesinde yürütülmesi esastır. Çalışır durumda buzdolabı mevcut olmadığı sürece, izotermik ambalaj sandıkları ve yeterince buzla takviyeli koliler 24 saatten fazla araç içinde tutulamaz.
- g) Soğuk mevsimde, aşılardan araç içinde donmaması için önlem alınmalıdır.

Nakliye Şirketleri

Madde 16 - Kargo (Nakliye şirketleri) vasıtasıyla dağıtım yapılıyor ise dikkat edilecek hususlar;

- a) Posta kolilerini hazırlamada çift katlı oluklu mukavva ve/veya strafor kutu kullanılır. Mukavva kutunun bütün iç yüzeyleri en az 2.5 cm kalınlıkta köpük maddesi (strafor) ile kaplanarak izolasyon sağlandıktan sonra alta ve üste buz aküleri ve izolasyona uygun dolgu maddeleri konmak suretiyle ürünler yerleştirilir. Kutu hava almayacak şekilde bantlanır.
- b) Koli üzerine, aksi belirtilmedikçe "soğuk zincirde (+2 °C ile +7 °C arası) muhafazası gerekli bir ürünü ihtiva ettiği" yazılmalıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Son Hükümler

Kullanım Yetkisi

Madde 17 - Veteriner biyolojik ürünlerin saha uygulamaları sadece Veteriner Hekimlerce veya Veteriner Hekimlerin kontrolünde Veteriner Sağlık Teknisyenlerince yapılır.

İade

Madde 18 - Ürünlerin iadesi söz konusu olursa depolama ve dağıtım şartlarına aynen uyulur. Depolama ve dağıtım şartlarının güvenilirliğinden şüphe edilirse iade kabul edilmez.

İmha

Madde 19 - Raf ömrü sona ermiş, depolama esnasında ambalajları bozulmuş, uygun olmayan depolama şartlarında tutulmuş ve ne koşullarda tutulduğu bilinmeyen veteriner biyolojik ürünlerin iadeleri halinde; halk sağlığına ve çevreye zarar vermemek için uygun prosedürler ile yetkili makamların gözetiminde Bakanlığımıza ait Enstitü Müdürlüklerinin yakma fırınlarında imha edilir.

İade edilen ve imha edilmesi gerekli olan ürünler hakkında bir karar verinceye kadar, soğuk hava deposunun dışında saklama şartlarını yerine getirebilecek dolapta veya bölümde ve imha

dolabı ibaresi bulunan yerde muhafaza edilmelidir. İmhasına karar verilen ürünlerin kayıtları tutulur ve istenildiğinde yetkili makamlara gösterilir.

İnaktivasyon

Madde 20 - Canlı aşılarda ve kontamine olduğu düşünülen materyalin inaktivasyonu için aşağıda yöntemlerden bir veya birkaç tanesi hükümet veteriner hekimi kontrolünde uygulanır.

- Canlı materyalin yok edildiği süreye kadar yakılarak inaktive edilir.
- Bir saat'ten az olmamak kaydıyla 160 °C'de kuru ısıya maruz bırakılmak suretiyle inaktive edilir.
- Bir-buçuk saat'ten az olmamak suretiyle 120 °C'de buharın uygulandığı otoklavlama ile inaktive edilir.
- Kimyasal inaktivasyon; formalin, fenol, krezol, beta-propiyolakton, fenilmerkür nitrat yada eş değer inaktive edici ajanların uygun konsantrasyonlarda, yeterli sürede ve uygun koşullar altında uygulanması ile inaktivasyon, detoksifikasyon ve sterilizasyon yapılır.

Cezai İşlemler

Madde 21 - Bu Tebliğde belirtilen hususların aksine hareket edenler hakkında 3285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanunu ile cezai ve hukuki sorumlulukları bakımından ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri uygulanır.

Denetim

Madde 22 - Hayvan sağlığında kullanılan koruyucu ve tedavi amaçlı veteriner biyolojik ürünlerin her aşamada depolanması, dağıtımı, taşınması, pazarlanması ve kullanımı İl Müdürlüklerine bağlı veteriner hekimler tarafından yılda en az iki kez denetlenir. Denetimler gerekli durumlarda Bakanlık ve Enstitü tarafından da yapılır.

Bu denetimlerde tespit edilen noksanlık ve kusurların giderilmesi için kişi ve kurumlara bir ay süre tanınır. Kendilerine tanınan süre içinde gereken düzeltmeleri yapmayanların depolama, bulundurma, dağıtım ve pazarlama izinleri iptal edilir. Durum Bakanlığa resmi yazı ile bildirilir.

Geçici Madde 1 - Çalışmakta olan işyerlerine aşağıdaki hususlar uygulanır:

- Bu Tebliğ'in yayımından önce kurulmuş işyerleri, en geç 6 ay içerisinde, işyerlerini bu Tebliğ hükümlerine göre düzenlemek, İl Müdürlüğüne müracaat etmek ve izin almak zorundadırlar.
- Bu süreler içerisinde müracaat etmeyenler hakkında 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'na göre işlem yapılır. İşyerleri yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar kapatılır.

Yürürlük

Madde 23 - Bu Tebliğ yayımından bir ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 24 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

EK-1

BEYANNAME

1- Veteriner biyolojik ürünleri bulundurma, taşıma ve pazarlama yapacak firmanın:

- Ticari adı :
- Sahibinin adı ve soyadı :
- Açık adresi :
- Telefon no :

- e) Fax no :
f) e-posta :

2- Faaliyet alanı ve kapasitesi (Hangi illerde faaliyet yapılacağı):

3- Firmada çalıştırılacak toplam personel sayısı ve personelin nitelikleri:

4- Firmada bulunan soğuk hava deposu ve/veya soğutucuların sayısı ve kapasiteleri:

5- Firmanın veteriner biyolojik ürünlerin taşınmasında kullanacağı araç sayısı, modeli, nev'i ve kapasiteleri:

Firma sahibinin
Adı ve Soyadı
İmza/Tarih

EK-2

Veteriner Biyolojik Ürünlerin Depolanma, Taşınma ve Uygulayıcılara Pazarlanması
İçin Çalışma İzni

Firmanın Ünvanı

.....

.....

Faaliyet Konusu

.....

Firmanın Adresi

.....

İzin No

.....

Çalışma İzin Tarihi

.....

Soğuk Damga

.....tarhli ve.....sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak İL MÜDÜRÜ
yürürlüğe giren "Veteriner Biyolojik Ürünlerin Depolanması, .../...../.....
Taşınması ve Uygulayıcılara Pazarlanması ile ilgili Tebliğ"
hükümlerine göre düzenlenmiştir.

EK-3

Veteriner Biyolojik Ürünlerin Depolanma, Taşıma ve Uygulayıcılara Pazarlama
Yapan Firmalar İçin Çalışma İzni

Firmanın Ünvanı

.....
.....

Faaliyet Konusu

.....

Firmanın Adresi

.....

İzin No

.....

Çalışma İzin Tarihi

.....

Soğuk Damga

.....tarhli ve.....sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak İL MÜDÜRÜ
yürürlüğe giren "Veteriner Biyolojik Ürünlerin Depolanması, .../...../.....
Taşınması ve Uygulayıcılara Pazarlanması ile ilgili Tebliğ"
hükümlerine göre düzenlenmiştir.

EK-4

Veteriner Biyolojik Ürünlerde Depo Uygunluk Belgesi

Firmanın Ünvanı

.....
.....

Faaliyet Konusu

.....

Firmanın Adresi

.....

İzin No

.....
Uygunluk Belgesinin Verildiği Tarih
.....

Soğuk Damga

.....tarihli ve.....sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak İL MÜDÜRÜ
yürürlüğe giren "Veteriner Biyolojik Ürünlerin Depolanması, .../...../.....
Taşınması ve Uygulayıcılara Pazarlanması ile ilgili Tebliğ"
hükümlerine göre düzenlenmiştir.

3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 4 üncü Maddesine Göre Tespit Edilen
İhbarı Mecburi Hastalıklar Hakkında Tebliğ
(Tebliğ No: 2004/14)

Resmi Gazete Tarihi: 01/04/2004

Resmi Gazete Sayısı: 25420

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

Madde 1 - 08/05/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 4 üncü
maddesine göre tespit edilen ihbarı mecburi hastalıklar aşağıda gösterilmiştir.

1. Sığır vebası
2. Şap
3. Sığır tüberkülozu
4. Sığır brusellozu
5. Sığırların süngerimsi beyin hastalığı (BSE)
6. Anthrax (Şarbon)
7. Kuduz
8. Koyun-keçi çiçeği
9. Koyun ve keçi brucellozu
10. Koyun ve keçi vebası (PPR)
11. Mavidil
12. At vebası
13. Ruam (Mankafa)
14. Durin (At frengisi)
15. Atların enfeksiyöz anemisi
16. Veziküler stomatitis (Bulaşıcı stomatitis)
17. Equine encephalomyelitis
18. Tavuk vebası (Avian influenza)
19. Newcastle (Yalancı tavuk vebası)
20. Pullorum
21. Kanatlı tifosu (Tavuk tifosu)
22. Arıların amerikan yavru çürüklüğü
23. Varroa
24. Balıkların enfeksiyöz hematopietik nekrozisi (IHN)
25. Scrapie
26. Kedilerin süngerimsi beyin hastalığı (FSE)
27. Bonamiosis
28. Marteiliosis
29. Spring Viraemia of Carp (SVC)
30. Viral Hemorajik Septisemi (VHS)
31. Infectious Pancreatic Nekrosis (IPN)

32. Bakterial Kidney Disease (BKD)
33. Crayfish Plague (Kerevit Vebası)

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

Madde 2 - 08/10/2002 tarihli ve 24900 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2002/64)" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 3 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 4 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Karaman Gümrük Müdürlüğünün Hayvan ve Hayvan Maddelerinin İhracına Yetkilendirilmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2005/30)

Resmi Gazete Tarihi: 08/07/2005
Resmi Gazete Sayısı: 25869
Tarım ve Köyişleri Bakanlığından

Madde 1 - 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun ilgili maddeleri gereğince Karaman Gümrük Müdürlüğü hayvan ve hayvan maddelerinin ihracına yetkili kılınmıştır.

Madde 2 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Hamzabeyli Gümrük Müdürlüğünün Hayvan ve Hayvan Maddelerinin İthalat ve İhracatına Yetkilendirilmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2005/36)

Resmi Gazete Tarihi: 13/07/2005
Resmi Gazete Sayısı: 25874
Tarım ve Köyişleri Bakanlığından

Madde 1 - 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun ilgili maddeleri gereğince Hamzabeyli Gümrük Müdürlüğü hayvan ve hayvan maddelerinin ithalatına ve ihracatına yetkili kılınmıştır.

Madde 2 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Sabiha Gökçen Gümrük Müdürlüğünün Hayvan ve Hayvan Maddelerinin İthalat ve İhracatına Yetkilendirilmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2005/46)

Resmi Gazete Tarihi: 25/11/2005
Resmi Gazete Sayısı: 26004
Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

Madde 1 - 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun ilgili maddeleri gereğince Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğü hayvan ve hayvan maddelerinin ithalatına ve ihracatına yetkili kılınmıştır.

Madde 2 - Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 - Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.